

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ
БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ
МЕДИЦИНАЛЫК КОЛЛЕДЖ

“Каралды”

Медициналык колледждин
/директору, доц: **З.С. Арынов**

Прот. № 1 от 11. 09. 2023-ж.

“Макулдашылды”

ОшМУнун билим берүүнүн
изилдөөлөрдүн, инновациалардын
сапатын өнүктүрүү боюнча
стратегиялык пландаштыруу
департаментинин директору,
ф-м.и.к., доц: **Ж.А. Артыкова**

Handwritten signature of Zh.A. Artykova

“Бекитилди”

ОшМУнун орто кесиптик билим
берүү жана лектептер боюнча
департаментинин директору, м.и.к.,
доц: **Мамжамал уулу Ч.**

НЕГИЗГИ КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮ
ПРОГРАММАСЫ (НКББП)

060110 «ЛАБОРОТОРДУК ДАРТ АНЫКТОО»
АДИСТИГИ

2023-2024-окуу жылы

Ички рецензия

Орто кесиптик (060110) “Лаборатордук дарт аныктоо” адистигин даярдоо программасына ички рецензия

Бүтүрүүчүнүн квалификациясы: лаборант техник

Окуунун нормативдик мөөнөтү: 2 жыл 10 ай

Окуунун формасы: күндүзгү

Каралып жаткан (060110) “Лаборатордук дарт аныктоо”

адистиги боюнча программа орто кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык иштелип чыккан.

НКББП окуу процессин уюштуруунун максатын, күтүлгөн натыйжаларын, мазмунун, шарттарын жана технологияларын, ушул адистик боюнча бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоону жөнгө салат жана окуу планын, окуу графигин, студенттерди мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациялоонун программасын, дисциплиналар боюнча программалар, кесиптик модулдар, практикалар, билим берүү программасы жана окуу-тарбия иштеринин планы, бүтүрүүчүлөрдүн сапаттуу даярдыгын камсыз кылуучу башка методикалык материалдар камтылган. Программанын окуу планы циклдерди камтыйт: Жалпы гуманитардык жана социалдык-экономикалык, математикалык жана жалпы табият таануу, кесиптик, вариативдик бөлүгүн камтыйт. Окуу планы орто кесиптик адистерди даярдоонун негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруунун тартибин, окутуунун мөөнөтүн, окуу жылынын структурасын, дисциплиналарды жана кесиптик модулдарды окуунун курамын жана ырааттуулугун, окуу жана өндүрүштүк сааттарды жөнгө салат, практика аныкталып, студенттердин өз алдынча иштөөсү камсыз кылынат. Окуу дисциплиналары жана профессионалдык модулдар окуунун максатка ылайыктуулугун эске алуу менен жылдар бою бөлүштүрүлөт.

Жалпы окуу дисциплиналары жана профессионалдык модулдардын темалары алардын ортосундагы байланышты камсыздай тургандай жайгаштырылат. Окуу дисциплиналарынын жана кесиптик модулдардын мазмуну темаларга бөлүнөт, анын алкагында бүтүрүүчүлөр бул программаны өздөштүрүүнүн натыйжасында ээ болууга тийиш болгон көндүмдөр, билимдер жана практикалык тажрыйба алышат. Лабораториялык жана практикалык сабактар студенттер үчүн практикага багытталган окутууну камсыз кылат. Программанын мазмуну студент даярдап жаткан иш-аракеттердин түрлөрүнө жана ыйгарылган квалификацияларга толугу менен жооп берет.

Медициналык колледждин бүтүрүүчүсү (060110) “Лаборатордук дарт аныктоо” адистиги боюнча НКББПсын өздөштүрүүнүн натыйжасында төмөндөгү иш-чараларга кесиптик жактан даярдалат:

- клиникалык-диагностикалык лабораторияларда лаборатордук изилдөөлөрдүн бардык түрлөрүн жүргүзүү;
- иштелип бүткөн биологиялык калдыктарды зыянсыздандырууну жүргүзүү;
- профессионалдык чөйрөдө биологиялык материалдарды алуу, каттоо, сактоо, жеткирүү методдорун компетенциясына жараша калктын муктаждыгын жоюу;

Программанын өзгөчөлүгү жана багыты иш берүүчүлөрдүн муктаждыктарына жооп берет. Мындан тышкары, клиникалык лабораториялар менен өз ара аракеттенүү окуу-өндүрүштүк практика аркылуу, анын ичинде практикалык окуу формасында ишке ашыра алышат, анын мазмуну келечектеги жалпы жана кесиптик компетенцияларды калыптандыруу менен байланышкан көндүмдөрдү жана практикалык тажрыйбаны алуу максаттары менен аныкталат. Окуучулардын мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациясына иш берүүчүлөрдүн өкүлдөрү катышат. Иштелип чыккан НКББП бүтүрүүчүлөрдүн даярдыгынын жарыяланган деңгээлине толугу менен шайкеш келет.

Рецензент :

Жалпы коомдук саламаттыкты сактоо

кафедрасынын башчысы, м.и.д, профессор:

Маммаев Т.М

Тышкы рецензия

(060110) “Лаборатордук дарт аныктоо” адистигин даярдоо программасына тышкы рецензия.

Бүтүрүүчүнүн квалификациясы: Лаборатордук техник.

Окуунун нормативдик мөөнөтү: 2 жыл 10 ай

Окуунун формасы: күндүзгү

Каралып жаткан (060110) “Лаборатордук дарт аныктоо” адистиги боюнча программа орто кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык иштелип чыккан.

НКББП окуу процессин уюштуруунун максатын, күтүлгөн натыйжаларын, мазмунун, шарттарын жана технологияларын, ушул адистик боюнча бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоону жөнгө салат жана окуу планын, окуу графигин, студенттерди мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациялоонун программасын, дисциплиналар боюнча программалар, кесиптик модулдар, практикалар, билим берүү программасы жана окуу-тарбия иштеринин планы, бүтүрүүчүлөрдүн сапаттуу даярдыгын камсыз кылуучу башка методикалык материалдар камтылган. Программанын окуу планы циклдерди камтыйт: Жалпы гуманитардык жана социалдык-экономикалык, математикалык жана жалпы табият таануу, профессионалдык, вариативдик бөлүгүн камтыйт. Окуу планы орто кесиптик адистерди даярдоонун негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруунун тартибин, окутуунун узактыгын, окуу жылынын структурасын, дисциплиналарды жана кесиптик модулдарды окуунун курамын жана ырааттуулугун, окуу жана өндүрүштүк сааттарды жөнгө салат, практика аныкталып, студенттердин өз алдынча иштөөсү камсыз кылынат. Окуу дисциплиналары жана профессионалдык модулдар окуунун максатка ылайыктуулугун эске алуу менен жылдар бою бөлүштүрүлөт.

Жалпы окуу дисциплиналары жана кесиптик модулдардын темалары алардын ортосундагы байланышты камсыздай тургандай жайгаштырылат. Окуу дисциплиналарынын жана кесиптик модулдардын мазмуну темаларга бөлүнөт, анын алкагында бүтүрүүчүлөр бул программаны өздөштүрүүнүн натыйжасында ээ болууга тийиш болгон көндүмдөр, билимдер жана практикалык тажрыйба алышат. Лабораториялык жана практикалык сабактар студенттер үчүн практикага багытталган окутууну камсыз кылат. Программанын мазмуну студент даярдап жаткан иш-аракеттердин түрлөрүнө жана ыйгарылган квалификацияларга толугу менен жооп берет.

Медициналык колледждин бүтүрүүчүсү (060110) “Лаборатордук дарт аныктоо” адистиги боюнча НКББПсын өздөштүрүүнүн натыйжасында төмөндөгү иш-чараларга кесиптик жактан даярдалат:

- клиникалык-диагностикалык лабораторияларда лаборатордук изилдөөлөрдүн бардык түрлөрүн жүргүзүү;
- иштелип бүткөн биологиялык калдыктарды зыянсыздандырууну жүргүзүү;
- профессионалдык чөйрөдө биологиялык материалдарды алуу, каттоо, сактоо, жеткирүү методдорун компетенциясына жараша калктын муктаждыгын жоюу;

Программанын өзгөчөлүгү жана багыты иш берүүчүлөрдүн муктаждыктарына жооп берет. Мындан тышкары, дарылоочу мекеме менен өз ара аракеттенүү окуу-өндүрүштүк практика аркылуу, анын ичинде практикалык окуу формасында ишке ашыры алышат, анын мазмуну келечектеги жалпы жана кесиптик компетенцияларды калыптандыруу менен байланышкан көндүмдөрдү жана практикалык тажрыйбаны алуу максаттары менен аныкталат. Окуучулардын мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациясына иш берүүчүлөрдүн өкүлдөрү катышат. Иштелип чыккан НКБПсы бүтүрүүчүлөрдүн даярдыгынын жарыяланган деңгээлине толугу менен шайкеш келет.

Рецензент :

Ош облустар аралык бириккен клиникалык ооруканасынын лабораториясынын башчысы: **Жусупова Б.**

МАЗМУНУ

1. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

1.1. Киришүү

1.2. Негизги терминдер жана аныктамалар

1.3. НКББПнын негизги ченемдик (нормативдүү) документтери.

1.3.1. НКББПны ишке ашыруудагы укуктарына жана милдеттүүлүктөрүнө карата жалпы талаптар.

1.3.2. Студенттин НКББПны ишке ашыруудагы укуктарына жана милдеттүүлүктөрүнө карата жалпы талаптар.

1.4. Негизги кесиптик билим берүү программасынын жалпы мүнөздөмөсү

1.4.1. НКББП нын максаты (миссиясы жана милдеттери)

1.4.2. НКББП нын окутуунун натыйжалары

1.4.3. НКББПнын максаттарына окутуунун натыйжаларынын дал келиши.

1.4.4. Адистикти өздөштүрүү мөөнөтү

1.4.5. Абитуриентке коюлган талаптар

1.4.6. НКББПнын эмгек көлөмү

2. БҮТҮРҮҮЧҮНҮН КЕСИПТИК ИШМЕРДҮҮЛҮГҮНҮН МҮНӨЗДӨМӨСҮ

2.1. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүк тармагы

2.2. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүк объектиси

2.3. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн түрлөрү

2.4. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн милдеттери

3. ӨЗДӨШТҮРҮҮНҮН ЖЫЙЫНТЫКТАРЫНА КАРАТА ТАЛАПТАР

3.1. Иш берүүчүлөрдүн муктаждыктарына анализ жасоо

3.2. Бүтүрүүчүнүн НКББПны өздөштүрүүнүн натыйжасында калыптануучу компетенциялары

4. БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОЦЕССИНИН МАЗМУНУН ЖАНА

УЮШТУРУЛУШУН РЕГЛАМЕНТТӨӨЧҮ ДОКУМЕНТТЕР

4.1. Компетенттүүлүккө багытталган НКББП бүтүндүгүн камсыздоочу программалык документтер

4.1.1. Компетенцияларды калыптандыруучу матрицалары (дисциплиналардын циклдери боюнча жана өзүнчө дисциплиналар боюнча)

4.1.2. НКББП өздөштүрүүдө бардык милдеттүү жалпы маданий жана кесиптик компетенцияларды калыптандыруунун паспорттору жана программалары

4.1.3. Компетенттүүлүккө багытталган окуу планы жана окуу процессинин календардык графиги

4.1.4. Компетенттүүлүккө багытталган НКББП билим берүүнүн баскычтык күтүлүүчү натыйжаларга карата даярдыгына шайкештигин студенттерди арада комплекстүү түрдө баалоо (аттестация) боюнча программа

4.1.5. Бүтүрүүчү студенттердин жыйынтыктоочу комплекстүү сынактарынын (жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясынын) программасы

4.2. Компетенттүүлүккө багытталган НКББП дисциплинардык программалык документтери

4.2.1. Окуу дисциплиналарынын жумушчу программалары

4.2.2. Өндүрүштүк практиканын программасы

4.2.3. ОшМУ менен саламаттыкты сактоо мекемесинин ортосундагы келишимдин үлгүсү

5. ОКУУ ДИСЦИПЛИНАЛАРЫНЫН ЖУМУШЧУ ПРОГРАММАЛАРЫНА КЫСКАЧА МҮНӨЗДӨМӨ

5.1. Жалпы гуманитардык цикл (С.1)

5.2. Математикалык, табигый-илимий цикл (С.2)

5.3. Кесиптик цикл (С.3)

- 5.4. Вариативдүү бөлүк – КОЖ компонентинин дисциплиналары (С.1, С.2, С.3)
- 5.5. Вариативдүү бөлүк – студенттин тандоосу боюнча дисциплиналар (С.1, С.2, С.3)
- 5.6. Дене тарбия
- 5.7. Өндүрүштүк практика

6. РЕСУРСУК КАМСЫЗДОО

- 6.1. НКББП кадрдык камсыздоосу
- 6.2. НКББП окуу-методикалык жана маалыматтык камсыздоосу
- 6.3. НКББП ишке ашырылышын камсыздоочу материалдык-техникалык база
- 6.4. Негизги билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн болгон каржылоо.

7. БҮТҮРҮҮЧҮЛӨРДҮН ЖАЛПЫ МАДАНИЙ КОМПЕТЕНЦИЯЛАРЫНЫН ӨНҮГҮҮСҮН КАМСЫЗДООЧУ КОЖДЫН СОЦИАЛДЫК-МАДАНИЙ ЧӨЙРӨСҮНҮН МҮНӨЗДӨМӨСҮ

- 7.1. Студенттик өз алдынча башкаруу органдары, профкомдор
- 7.2. Спорттук-ден соолукту чыңдоочу иш-чаралар
- 7.3. Кесип аркылуу тарбиялоо
- 7.4. Жатаканада иштөө
- 7.5. Социалдык жардамдын чаралары

8. СТУДЕНТТЕРДИН ӨЗДӨШТҮРҮҮ САПАТЫН БААЛОО СИСТЕМАСЫН ЧЕНЕМДИК-МЕТОДИКАЛЫК КАМСЫЗДОО

- 8.1. Окуудагы жетишкендиктерине учурдагы көзөмөл жана арадагы аттестация
- 8.2. Окуудагы жетишкендиктерине учурдагы көзөмөл жана арадагы аттестацияны өткөрүү үчүн баалоо каражаттарынын фонддору
- 8.3. Бүтүрүүчүлөрдүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы
- 8.4. МА өткөрүүнүн программасы, формасы жана тартиби

9. СТУДЕНТТЕРДИ ДАЯРДОО САПАТЫН КАМСЫЗДООЧУ БАШКА ЧЕНЕМДИК-МЕТОДИКАЛЫК ДОКУМЕНТТЕР ЖАНА МАТЕРИАЛДАР

- 9.1. Билим берүүнүн сапатын баалоонун ички механизмдери
- 9.2. Билим берүүнүн сапатын баалоонун сырткы механизмдери

10. НКББП ТОЛУГУ МЕНЕН ЖАНА АНЫ ТҮЗГӨН ДОКУМЕНТТЕРДИ УЛАМ ЖАҢЫЛООНУ УЮШТУРУУ БОЮНЧА РЕГЛАМЕНТ

11. НКББП ИШТЕП ЧЫГУУЧУЛАРЫНЫН, ЭКСПЕРТТЕРИНИН ТИЗМЕСИ

I. Жалпы жоболор

1.1. Киришүү.

1.060110 “Лаборатордук дарт аныктоо” адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасы (НКББП) медициналык колледжиндеги адистикке түзүлгөн жумушчу топ тарабынан окуу жайдын мыйзамына ылайык, ченемдик-укуктук актылары тарабынан иштелип, аныкталат. НКББПсы педагогикалык кеңештен талкууланып, ОшМУнун окумуштуулар кеңеши бекитилген тартипте күчүнө кирет.

НКББП максаттарды, күтүлүүчү натыйжалар билим берүү процессинин реализациялоо технологияларын жана шарттарын, ушул багыт боюнча бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун баалоо сапатын жана төмөнкүлөрдү ичине камтыйт: окуу план, окуу курстарынын жумушчу программалары, предметтери, дисциплиналар (модулдар), студенттерди даярдоо сапатын камсыздаган жана башка материалдар, андан сырткары окуу календардык график жана тиешелеш билим берүү технологиясын реализациялоону камтыган методикалык материалдары регламенттештирет.

1.2. Терминдер жана аныктамалар

Мамлекеттик орто билим берүү стандартында “Билим берүү жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана Кыргыз Республикасы жогорку кесиптик билим берүү жаатында белгиленген тартипте кабыл алынган эл аралык документтерге ылайык атоолор жана аныктамалар пайдаланылат.

- негизги кесиптик билим берүү программасы окуу-усулдук документтерди топтому, жөнгө салуу максаттары, күтүлүүчү натыйжалары, тиешелүү адистик боюнча билим берүү жараянынын ишке ашыруу мазмуну жана уюштуруу
- **Дисциплинанын циклы** - билим берүү программасы же окутуу, билим берүү максаттары жана натыйжалары боюнча белгилүү бир логикалык толуктугу бар дисциплинанын жыйындысы, бир бөлүгү.
- **Модуль** - окутуу, билим берүү максаттары жана натыйжалары боюнча белгилүү бир логикалык толуктугун бар тартипти бир бөлүгү.
- **Компетенция** - тиешелүү адистик боюнча кесиптик иш жүргүзүү үчүн зарыл болгон жеке сапаттары, билимдердин жана көндүмдөрдүн динамикалык айкалышы.
- **Кредит (кредиттер)** - негизги кесиптик билим берүү программасынын сыйымдуулугунун шарттуу өлчөмү.
- **Окутуунун жыйынтыгы** - билим, билгичтиктер жана көндүмдөр менен катары натыйжасында негизги кесиптик билим берүү программасы боюнча окутуудан алынган жыйынтык.

1.3. НКББПнын негизги ченемдик (нормативдүү) документтери.

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 28-мартындагы № 160 токтомун аткаруу тууралуу БУЙРУК 443\1 13.04.2018-ж (ОУКны бекитүү, типтүү жана окуу пландарды бекитүү).
- ТОКТОМ, 2016-жылдын 4-октябры, №525. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 29-сентябрындагы № 670 “Кыргыз Республикасынын билим берүү системасында коз карандысыз аккредитация боюнча актыларды бекитүү жөнүндө” токтомуна толуктоолорду киргизүү тууралуу (минималдуу талаптар).
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 23-июлундагы № 334 токтому менен бекитилген КРда билим берүү ишин лицензиялоо тартиби жөнүндө убактылуу жобо
- КРдин орто кесиптик билим берүүнүн Мамлекеттик стандарты (МББС) 15.05.2019-ж. Буйрук № 557\1
- Ош мамлекеттик университетинин УСТАВЫ 2018-ж.
- ОшМУнун №33-блотиени №5 пр 15.03. 2017ж.
- Ош мамлекеттик университетинин стратегиялык өнүктүрүү планы 2019-ж.
- Ош мамлекеттик университетине караштуу медициналык колледждин стратегиялык планы 2019-ж.

1.3.1. НКББПны ишке ашыруудагы укуктарына жана милдеттүүлүктөрүнө карата жалпы талаптар.

КОББ даярдоонун багыты боюнча негизги билим берүү программасын өз алдынча иштеп чыгышат. НКББП Кыргыз Республикасынын даярдоо багыттары боюнча эмгек базарынын керектөөлөрүн эсепке алуу менен тийиштүү мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде иштелип чыгылат.

Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо алардын күндөгү, аралыктык жана жыйынтык мамлекеттик аттестациясын камтышы керек. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү алардын жекече жетишкендиктерин тийиштүү НКББПнын этаптуу же түпкү талаптарга ылайык келгидей аттестациялоо үчүн баалоочу каражаттардын типтүү тапшырмаларды, текшерүү жумуштарын, тесттерди ж.б. камтуучу, билимдерди, билгичтиктерди жана ээ болгон зиректердин деңгээлин баалоого мүмкүндүк берүүчү байырлары түзүлөт. Баалоочу каражаттардын байырлары ЖОЖ иштеп чыгат жана бекитет.

Бүтүрүп чыгаруучу квалификациялуу иштердин мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө карата талаптар жогорку окуу жайдын белгиленген тартиби боюнча аныкталат.

КОББ студенттердин өзүнүн окуу программасын түзүүгө катышуусунун реалдуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга милдеттүү.

КОББ НКББПны түзүүдө студенттерди алардын укуктары жана милдеттүүлүктөрү менен тааныштырууга, студенттер тандап алган сабактар алар үчүн милдеттүү болуп эсептелинерин, ал эми алардын суммалык эмгек сыйымдуулугу окуу мерчеминде каралгандан кем болбошу керектигин түшүндүрүүгө милдеттүү.

1.3.2. Студенттин НКББПны ишке ашыруудагы укуктарына жана милдеттүүлүктөрүнө карата жалпы талаптар.

- Студенттер, студенттин тандоосу боюнча окуу сабактарын өздөштүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын көлөмүнүн чектеринде, НКББПда алдын ала каралган конкреттүү сабакты тандап алууга укуктуу.

- Студент өзүнүн жекече билим берүү траекториясын түзүүдө сабакты тандоо боюнча кеңеш алуу жана алардын даярдоонун (адистештирүүнүн) болочок багытына таасир этүү укугуна ээ.

- НКББПны өздөштүрүүдө натыйжалуулукка жетишүү максатында өнүктүрүү бөлүгүндө студенттер студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышууга милдеттүү.

- Студенттер колледждин НКББПсында алдын ала каралган бардык тапшырмаларды аныкталып белгиленген мөөнөттөрдө аткарууга милдеттүү.

- Студенттин окуу жүгүнүн максималдуу көлөмү анын аудиториялык жана аудиториядан тышкаркы (өз алдынча) окуу ишинин бардык түрлөрүн камтуу менен, жумасына 45 саат болуп белгиленет.

Жумасына аудиториялык сабактардын күндүзгү окуу таризиндеги көлөмүн КОББнын деңгээлин жана даярдоонун багытынын өзгөчөлүгүн эсепке алуу менен, ар бир окуу сабагын үйрөнүүгө бөлүнгөн жалпы көлөмдүн 50% чектеринде мамлекеттик билим берүү стандарты аныктайт.

1.4. Негизги кесиптик билим берүү программасынын жалпы мүнөздөмө

060110 “Лаборатордук дарт аныктоо” адистигинин НКББПсынын курамы 2017-2018-окуу жылында түзүлүп, өз ишмердүүлүгүн баштаган. Өзүнүн өнүктүрүү иш планынын алкагында иш алып барат. Лаборатордук дарт аныктоо адистигине 2017-2018-окуу жылында биринчи жолу студенттерди кабыл алган. Алгач 2017-2018-окуу жылында 22 студент, 2018-2019-окуу жылында 15 студент, 2019-2020-окуу жылында 20 студент, 2020-2021-окуу жылында 30, 2021-2022-окуу жылында 25 кабыл алынган.

060110 «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги боюнча студенттердин контингенти 2019-2022-жж.

№	Адистиги	1-курс	2-курс	3-курс	Баары	Тайпанын саны
1	Лаборатордук дарт аныктоо	21	20	24	65	3
	Жалпы саны:	21	20	24	65	3

Окутуучулардын контингенти:

Адистикке сабак берген жалпы 65 окутуучу, анын ичинде 3 илимдин кандидаты эмгектенет.

060110 «Лаборатордук дарт аныктоо» багытына сабак берген окутуучулардын контингенти:

НКББПга тартылган окутуучулардын саны	Баары	Илимдин кандидаттары	Штаттагы окутуучулар	Айкалыштыруучу окутуучулар
Негизги штаты	22	2	19	3

1.4.1. НКББПнын максаты (миссиясы жана милдеттери).

Билим берүү программасынын миссиясы:

1. Заман талабына ылайык, максатка умтулган, адамзаттык баалуулуктарга ээ, сапаттуу билимин оз жумушунда колдоно алган адистерди даярдоо.
2. Заманбап материалдык каражаттар менен жабдылган саламаттыкты сактоо мекемелеринде практикалоого даяр адистерди калыптандыруу.
3. Руханий, гумандуулук, маданияттуулук, социалдык жактан өнүккөн боорукер инсанды калыптандыруу.
4. Социалдык жана экономикалык шарттарга бат ылайыкташкан, эмгекчил, лидер профессионал адисти даярдоо.

Билим берүү программасынын максаттары:

1. Заманбап медициналык шаймандарды жана жабдууларды, химиялык реактивдерди, идиштерди, пробаларды колдонуу менен клиникалык-диагностикалык лабораторияларда лаборатордук изилдөөлөрдүн бардык түрлөрүн жана иштелип бүткөн биологиялык калдыктарды зыянсыздандырууну жүргүзө алышкан жана эмгек ордун уюштура алган учурдун талаптарына жооп берген атайын орто билимдүү адис болуп калыптанышат;
2. Профессионалдык чөйрөдө биологиялык материалдарды алуу, каттоо, сактоо, жеткирүү методдорун компетенциясына жараша калктын муктаждыгын жоюуга колдоно билишкен адис болушат;
3. Эмгек рыногунун шарттарында атаандаштыкка жөндөмдүү, кесипкөй, коомдук ишмердүүлүктөргө активдүү катышууга ынтызар, мекенин сүйгөн, өзүнүн оюн жазуу жана оозеки түрүндө даана туюндура алган атайын орто билимдүү адис болуп калыптанышат;

НКББПнын максаттарына окутуунун натыйжаларынын дал келүүсү

№	Окутуунун жыйынтыктары	Максат 1	Максат 2	Максат 3
1	ОН-1. Кесиптик ишмердүүлүгүн аткарууда технологиялык өзгөрүүлөргө ыңгайлашуу менен бирге гуманитардык, социалдык, экономикалык, математикалык жана табигый илимий билимдердин негиздерин билет жана аларды практикада пайдалана алат.		+	

2	ОН-2. Түрдүү жагдайларда көйгөйлөрдү чече билген, чакан жамааттарда иштей алган, элинин тарыхын, каада салтын, малакий баалуулуктарын тереңбилип, баалаган, максаттуу, жоопкерчиликтүү адис катары билимдерге, билгичтиктерге, көндүмдөргө ээ.			+
3	ОН-3– Техникалык коопсуздук эрежелерин сактоо менен лаборанттын эмгек ордун уюштураалат.			+
4	ОН-4. Биологиялык материалдарга клиникалык-диагностикалык изилдөөлөрдү, гематологиялык, биохимиялык, гистологиялык, микробиологиялык, санитардык-гигиеналык жана иммунологиялык изилдөөлөрдү жүргүзө алат.			+
5	ОН-5. Ички жана лабораториялар асындагы сыпатты көзөмөлдөө иштерине катыша алат жана анализдердин жыйынтыгын каттай билет. Ортомедициналык персоналдардын жумушуну уюштура алат.	+		

**ЛАБОРАТОРИЯЛЫК ДИАГНОСТИКА АДСТИГИ БОЮНЧА
ОКУТУУНУН ЖЫЙЫНТЫКТАРЫНА КОМПЕТЕНЦИЯЛАРДЫН
ДАЛ КЕЛИШИ**

Окутуунун натыйжалары	Окутуунун натыйжаларын калыптандырган дисциплиналардын жана илимий-изилдөө практикалардын тизмеси	Дисциплиналардын жана окутуунун натыйжаларына тиешелүү, МББС ылайык компетенциялардын тизмеси
<p>ОН-1. Кесиптик ишмердүүлүгүн аткарууда технологиялык өзгөрүүлөргө ыңгайлашуу менен бирге гуманитардык, социалдык, экономикалык, математикалык жана табигый илимий билимдердин негиздерин билет жана аларды практикада пайдаланат.</p>	<p>Орус тили, кыргыз тили жана адабияты, чет тили, кесиптик математика, информатика, латын тилинин негиздери мед. терминологиялар менен, ИОПД, Кыргызстандын географиясы, фармакология, экологиянын негиздери, этика жана деонтология, биология с основами медицинской генетики, адамдын анатомиясы жана физиологиясы.</p>	<p>ОН-1=ЖК-1,ЖК-3,ЖК-5,ЖК-7; ККК-1; ККК-2, ККК-3.</p> <p>ОК-1,ОК-3,ОК-5,ОК-7,ДПК-1,ДПК-2,ДПК-3.</p>
<p>ОН-2. Түрдүү жагдайларда көйгөйлөрдү чече билген, чакан жамааттарда иштей алган, элинин тарыхын, каада салтын, маданий баалуулуктарын тереңбилш, баалаган, максаттуу, жоопкерчиликтүү адис катары билимдерге, билгичтиктерге, көндүмдөргө ээ.</p>	<p>Кесиптик кыргыз тили, Латын тили медициналык терминология менен, Кесиптик чет тили, Кыргызстан тарыхы, Философия, Кесиптик орус тили, Манастануу</p>	<p>ЖК-6, ЖК-8. ОК-6, ЖК-8.</p>
<p>ОН-3.Техникалык коопсуздук эрежелерин сактоо менен лаборанттын эмгек орду</p>	<p>ИОПД, Кыргызстандын географиясы, фармакология, экологиянын негиздери</p>	<p>КК-5, КК-11, КК-12, КК-13, КК-14.</p>

уюштураалат.		
<p>ОН-4. Биологиялык материалдарга клиникалык-диагностикалык изилдөөлөрдү, гематологиялык, биохимиялык, гистологиялык, микробиологиялык, санитардык-гигиеналык жана иммунологиялык изилдөөлөрдү жүргүзө алат.</p>	<p>Кыргызстан тарыхы Философия ИОЦД, Фармакология Физическая культура Медицинская генетика Первая медицинская помощь</p>	<p>КК-1,КК-2,КК-4, КК-7,КК-9,КК-10.</p>
<p>ОН-5. Ички жана лабораторияларар асындагы сапатты көзөмөлдөө иштерине катыша алат жана анализдердин жыйынтыгын каттай билет. Ортомедициналык персоналдардын жумушуну уюштура алат.</p>	<p>Гистология и гистологическая техника Методы клинических лабораторных исследований Основы биохимии и методы клинико-биохимических исследований Основы общей клинической патологии Гигиена с техникой с санитарно гигиенических исследований Микробиология основы эпидемиологии и методы микробиологических исследований Кесиптик психология</p>	<p>ЖК-2, ЖК-4, КК-3, КК-6, КК-8, ККК-3.</p>

1-сурот. Окутуунун натыйжаларын, компетенцияларды жанылап, бекитуу учурунда.

1.4.3. Адистикти оздоштүрүүнүн мөөнөтү

- 060110“Лаборатардук дарт аныктоо” адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын оздоштүрүүнүн түрү - күндүзгү.

- Адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын оздоштүрүүнүн ченемдик мөөнөтү жалпы орто билимдин базасында окутуунун күндүзгү формасында 2 жыл 10айдан кем эмес.

1.4.4. НКББПнын эмгек колуму

Кесиптик орто билим берүү программалары төмөнкү окуу циклдерин окутууну камсыз кылат:

1. Жалпы гуманитардык цикл
2. Математикалык жана табигый-илимий цикл
3. Кесиптик цикл жана анын бөлүмдөрү
4. Дене тарбия
5. Практика
6. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация.

Адистерди даярдоо боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын оздоштүрүүнүн жалпы эмгек сыйымдуулугу 180 кредитке (зачеттук бирдикке) барабар.

Бир окуу семестринин эмгек олчому 30 кредитке (зачеттук бирдик) барабар (окуу процесси эки семестрге бөлүнүп уюштурулса).

Бир кредит (зачеттук бирдик) студенттин 30 сааттык окуу ишине барабар (аудиториялык иш, өз алдынча иштөө, аттестациянын баардык түрлөрү).

№ п/п	Окуу дисциплиналарынын аталышы (практикалар кошулуп)	Жалпы эмгек сыйымдуулугу		Семестрлер боюнча болжолдуу бөлүштүрүү					
		кредит	сааты	1 семестр	2 семестр	3 семестр	4 семестр	5 семестр	6 семестр
				Апталардын саны					
				15-18	15-18	15-18	15-18	15-18	9-18
1.	Жалпы гуманитардык цикл	18	540						
	Базалык бөлүк	15	450						
	Кыргыз тили жана адабияты	3	90	x					
	Орус тили	3	90	x					
	Чет тили	3	90		x				
	Кыргызстан тарыхы	2	60		x				
	Манас таануу	2	60		x				
	Кыргызстандын географиясы	2	60		x				
	Вариативдик бөлүк	3	90	x					
	Жалпы:	18	540						
2.	Математикалык жана табигый илимдер цикли	6	180						
	Базалык бөлүк	4	120						
	Кесиптик математика	2	60	x					
	Информатика	2	60		x				
	Вариативдик бөлүк	2	60			x			
	Жалпы:	6	180						
3.	Кесиптик цикл	85	2250						
	Базалык бөлүк	79	2070						
	Латын тилинин негиздери медициналык терминология менен	2	60	x					
	Анатомия жана физиология	5	150		x				
	Медициналык генетика	2	60	x					
	Микробиология, основы эпидемиологии и методы микробиологических исследований	4	120			x	x	x	x
	Гигиена с техникой санитарно-гигиенических исследований I	4	120		x	x	x	x	x
	Методы клинических лабораторных	5	150		x	x	x	x	x

	исследований I								
	Основы биохимии и методы клинико-биохимических исследований	4	120			х	х	х	х
	Основы общей клинической патологии	5	150			х			
	Информационное обеспечение профессиональной деятельности	2	60				х		
	Профессиональная психология	2	60					х	
	Фармакология	2	60		х				
	Медицинская паразитология	3	90					х	
	Начальная военная медицинская подготовка	2	60					х	
	Кесиптик психология.	3	90				х		
	Химия	6	180	х					
	Техника лабораторных работ	7	210	х	х				
	ИОПД	2	60			х			
	Гистология жана гистологиялык техника	6	180				х		
	ПОПД	2	60				х		
	Биринчи медициналык жардам	2	60						х
	Вариативдик бөлүк	6	180				х	х	х
	Жалпы:	85	2250						
4.	Дене тарбия		2с айта сын а	х	х	х	х	х	х
5.	Практика	21	630		х	х	х	х	х
6.	Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация	6	180		х				х
	Экзамендердин саны (макс)			8-10	8-10	8-10	8-10	8-10	8-10
	Курстук иштердин, проекттердин саны								
	Негизги билим берүү программасынын жалпы эмгек олчому	185	5790	30	30	30	30	30	30

1.4.5. Абитурентке коюлган талаптар:

Абитурентте томондогу документ болуусу керек.

- Аттестат же атайын окуу жайды аяктанандыгы тууралуу диплом.
- КРдин билим жана илим министри тарабынан бекитилген буйруктун негизинде ОшМУнун медициналык колледждин 060110 “Лаборатордук дарт аныктоо” адистигине кабыл алуу комиссиянын эрежесин сактоо.

2. БҮТҮРҮҮЧҮНҮН КЕСИПТИК ИШМЕРДҮҮЛҮГҮНҮН МҮНӨЗДӨМӨСҮ

2.1. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүк тармагы

Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгү өзүнө-калктын деп соолугуна кам көрүүдө дартты аныктоо жана дарылоо, медициналык алдын алуу иш-чараларды камтыйт.

2.2. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүк объектиси.

060110“Лаборатордук дарг аныктоо” адистиги боюнча кесиптик бүтүрүүчүлөрдүн ишмердүүлүгүнүн объектилери болуп төмөнкүлөр саналат (көрсөтүлөт):

- Бейтаптар;
- Дени сак калк (ымыркайлар, балдар, өспүрүмдөр, 18 жаштан жогору курактагы адамдар, улгайган жана кары адамдар, кош бойлуулар);
- Бала бакчалардын, билим берүү мекемелеринин, өнөр жай ишканаларынын уюшулган эмгек жамааты;
- Баштапкы эмгек жамааттары.

2.3. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүндөгү түрлөрү.

- Алдын алуу;
- Дарт аныктоо;
- Кам көрүү;
- Ыкчам (неотложный) жардам көрсөтүү;
- Уюштуруу (санитардык-гигиеналык маалымат берүү)

Окуу өздөштүрүлгөн сайын «Лаборатордук техник» квалификациясы ыйгарылат.

Бутуруучулар, ата-энелер материалдык техникалык база менен таанышуу учурунда

2.4. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн милдеттери.

060110 «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги боюнча даярдалган бүтүрүүчү өзүнүн кесиптик ишмердигинин түрлөрүнө ылайык төмөнкүдөй адистик милдеттерди чечүүгө тийиш:

Медициналык-профилактикалык.

- дарылоо-профилактикалык мекемелериндеги иш ордунда санитардык-гигиеналык жана санитардык-эпидемиологиялык режимдерди сактоо;
- саламаттыкты сактоо системасынын нормативдик документтерине ылайык, эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасынын талаптарын эске алуу менен өз ишин уюштуруу;
- калктын ооруларына алгачкы, экинчи жана үчүнчү алдын алуу жүргүзүү (дени сактар, бейтаптар, алардын үй-бүлө мүчөлөрү жана топтор);
- ден-соолукту чыңдоо, жакшыртуу боюнча калкка санитардык-гигиеналык маалымат берүү;
- сергек жашоо образын жайылтуу; сергек жашоо образы тууралуу конкреттүү программаларды иштеп чыгуу жана аларды жүзөгө ашыруу;
- бейтаптардын ден-соолугун тобокелге салуучу жагдайларды жана аларды жок кылууну аныктоо.
- санитардык-гигиеналык маалымат берүү.

Сергек жашоо образы боюнча программаларды иштеп чыгуу жана аны ишке ашыруу, алардын натыйжаларын баалоо.

3. Өздөштүрүүнүн жыйынтыктарына карата талаптар

3.1. Иш берүүчүлөрдүн керектөөлөрүн талдоо жүргүзүү

060110 «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги боюнча бүтүрүүчүнүн компетенттүүлүк модели, иш берүүчүлөрдүн керектөөлөрүн эске алуу менен бирге түзүлөт.

Дарылоо - алдын алуу (профилактикалык) мекеме жетекчилеринин «Иш берүүчүүлөр» үчүн анкетанын суроолоруна жооп берүүсүнүн негизинде, иш берүүчүлөрдүн керектөөлөрүнүн түзүмү жана көлөм бааланат.

Бүтүрүүчүлөрдүн, эмгек рыногунда канчалык деңгээлде талапка ээ экендигин жана аларды тиешелүү түрдө ишке жайгаштыруунун келечеги (келечектеги адистешүүсүн эске алуу) тууралуу алдын ала божомолдоо, өздүк маалыматтарды (анкетные данные) талдоонун негизинде ишке ашырылат.

Иш-беруучулор менен суйлошуу учуру.

3.2. Негизги билим берүү программасын (НКББП) өздөштүрүүнүн натыйжасында калыптануучу, бүтүрүүчүнүн компетенциясы.

НКББП ны өздөштүргөндүгү тууралуу жыйынтык, бүтүрүүчүнүн окутуунун натыйжасында ээ болгон компетенциясы аркылуу аныкталат, башкача айтканда бүтүрүүчү кесиптик ишмердүүлүктүн милдеттерине ылайык өзүнүн алган билимин, көндүмдөрүн колдоно билүүгө жөндөмү адис болуусу керек.

4. БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОЦЕССИНИН МАЗМУНУН ЖАНА УЮШТУРУЛУШУН РЕГЛАМЕНТТӨӨЧҮ ДОКУМЕНТТЕР

- окуу планы;
- окуу календардык графиги;
- компетенция матрицасы;
- окуу курстардагы дисциплиналар үчүн жумушчу программа, сыллабустар;
- студенттерди сапаттуу даярдоо жана тарбиялоодо ар түрдүү материалдар менен камсыздоо;

өндүрүштүк практиканын программасы

НКББП адистерди даярдоодо томондогу окуу циклдарды камтыйт.

СПО 1- жалпы гуманитардык цикл

СПО 2- математика жана так илимдер цикл

СПО 3- кесиптик цикл

СПО 4-практика

СПО 5- жалпы мамлекеттик аттестациялоо

СПО 6- дене тарбия

Ар бир цикл базалык жана вариативдик бөлөк болуп бөлүнгөн. Вариативдик бөлүктүгү сааттарга тандоо курстарды окутуу каралган жана иш берүүчүлөр, бүтүрүүчүлөр, студенттердин оюн эске алуу менен дисциплиналар окутууга сунушталат. Ош мамлекеттик университетинин нормативдик документтеринин негизинде окуу-усулдук кеңештин чечими менен ишке ашырылат.

4.1.Компетенттүүлүккө багытталган НКББП бүтүндүгүн камсыздоочу программалык документтер

4.1.1. Компетенцияларды калыптандыруучу матрицалары

Калыптандыруучу компетенция матрицасы

2023-2024-окуу жылындагы окуу планында каралган циклда окутулуучу дисциплиналар боюнча калыптандыруучу компетенциялар (тиркемелерде2)

4.1.2. Негизги кесиптик билим берүү программасын (НКББП) өздөштүрүүдөгү, бардык (милдеттүү түрдөгү) жалпы жана кесиптик компетенттүүлүктөрдүн түзүлүшүнүн паспорту жана программалары

Негизги кесиптик билим берүү программасынын 060110– «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги боюнча өздөштүрүүдөгү студенттердин кесиптик жана жалпы кесиптик компетенцияларынын паспорту жана программалары

(иштеп чыгуу стадиясында)

4.1.3. Окуу процессинин компетенттүүлүккө багытталган окуу планы жана календардык графиги

060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» боюнча жумушчу окуу планы жана календардык окуу графиги колледждин педагогикалык кеңешинде бекитилген. **Протокол № 1. 5.09.2023-2024-жж (тиркеме 1)**

4.1.4. Негизги кесиптик билим берүү программасынын (НКББП) компетенттүүлүккө багытталган окутуудагы, студенттерди этабы менен күтүлүүчү натыйжага даярдоо үчүн сынак аралык текшерүүнүн комплекстүү программасы

Негизги кесиптик билим берүү программасына (НКББП) кирген окуу дисциплиналары боюнча, аралык сынактын комплекстүү программаларынын курамы, мазмуну жана логикалык жактан байланышы

4.1.5. Бүтүрүүчүлөр үчүн жыйынтыктоочу (мамлекеттик аттестация) сынактын комплекстүү программасы (иштеп чыгуу стадиясында).

4.2. Негизги кесиптик билим берүү программасынын компетенттүүлүккө багыттап окутуудагы, дисциплиналар боюнча программаларга тийиштүү болгон иш кагаздары (тиркемелерде 2)

4.2.1. Дисциплиналар боюнча жумушчу программалар, силлабустар (тиркеме 2)

4.2.2. Өндүрүштүк практиканын программасы (тиркеме 3)

ОшМУнун медициналык колледжинде, мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык 060110 «Лаборатордук дарт аныктоо» багытында адистерди даярдоодо, өндүрүштүк практиканы өтүү милдеттүү болуп эсептелинет жана студенттерди кесиптик-практикага багыттаган окутуунун түрлөрүн (формасын) өзүнө камтыйт. Студенттер теориялык курстардан алган (өздөштүргөн) билимин, жөндөмдөрүн практика жүзүндө бышыктап, жалпы кесиптик компетенцияларды калыптандыра алышат.

Өндүрүштүк практика, тийиштүү кадрлар, методикалык жана техникалык мүмкүнчүлүгү жакшы жолго коюлган Кыргыз Республикасынын аймагындагы дарылоо-профилактикалык мекемелеринде өткөрүлөт. Өндүрүштүк практиканын базасы болгон саламаттык сактоо мекемелери менен ОшМУнун ортосунда келишимдер түзүлгөн.

Программанын мазмуну тууралуу маалымат №3 тиркемеде көрсөтүлгөн

Практиканын жыйынтыгы боюнча сынак, жазуу түрүндөгү отчет – күндөлүктүн жана өндүрүштүк практиканы өтөгөн дарылоо –мекемесинин жетекчисинин мүнөздөмөсүнүн негизинде жүргүзүлөт. Сынактын жыйынтыгы боюнча баа коюлат.

4.2.3. ОшМУ менен саламаттыкты сактоо мекемесинин ортосундагы келишимдин үлгүсү.

5. ОКУУ ДИСЦИПЛИНАЛАРЫНЫН ЖУМУШЧУ ПРОГРАММАЛАРЫНА КЫСКАЧА МҮНӨЗДӨМӨ (АННОТАЦИЯЛАР).

5.1. Жалпы гуманитардык цикл (С.1)

5.2. Математикалык, табигый-илимий цикл (С.2)

5.3. Кесиптик цикл (С.3)

5.4. Вариативдүү бөлүк – КОЖ компонентинин дисциплиналары (С.1, С.2, С.3)

5.5. Вариативдүү бөлүк – студенттин тандоосу боюнча дисциплиналар (С.1, С.2, С.3)

5.6. Дене тарбия

5.7. Өндүрүштүк практика

5. ОКУУ ДИСЦИПЛИНАЛАРЫНЫН ЖУМУШЧУ ПРОГРАММАЛАРЫНА КЫСКАЧА МҮНӨЗДОМО

5.1. Жалпы гуманитардык цикл (С.1)

Биохимиянын негиздери жана клиника-биохимиялык изилдөөлөрдүн ыкмалары предметинин аннотациясы

Дисциплинаны окутуунун максаты	Медициналык колледжде . Заманбап медициналык шаймандарды жана жабдууларды, химиялык реактивдерди, идиштерди, пробаларды колдонуу менен клиникалык-диагностикалык лабораторияларда лаборатордук изилдөөлөрдүн бардык түрлөрүн жана иштелип бүткөн биологиялык калдыктарды зыянсыздандырууну жүргүзө алышкан жана эмгек ордун уюштура алган учурдун талаптарына жооп берген атайын орто билимдүү адис болуп калыптанышат;
Дисциплинанын окуу пландагы орду	Кесиптик орто билим берууго багытталган. Дисциплинаны окуу учун анатомия, латын тили, лабораториялык иштердин техникасы, лабораторияда иштөөнүн коопсуздугу сабактарын билиш керек.
Калыптандандыруучу компетенциялар	ОН-4, ОН-5, КК-1, КК-2, КК-3, КК-4, КК-7, КК-9,
Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болушат	<p>Билим:</p> <ul style="list-style-type: none"> - организмдеги химиялык заттардын составын, структурасын, таралышын, алмашуусун жана функциясын билүү. - биологиялык маанилуу кошулмалардын негизги класстарынын структурасын жана биохимиялык касиеттерин; - клетка мембраналарынын жана алардын транспорттук системаларынын адам организмдеги зат алмашуудагы ролу; <p>Билгичтик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нормалдуу эритмелерди даярдоо; - майлардын ар кандай эриткичтерде эригичтигин аныктоо; - ферменттердин аракетинин өзгөчөлүгүн аныктоо; - Микроскоп менен иштөө <p>Көндүм:</p> <ul style="list-style-type: none"> - биохимиялык лабораториялык изилдөө үчүн материалды алуу техникасын; - биохимиялык лабораториялык изилдөөлөрдүн бирдиктүү ыкмаларын көрсөтүү.
Дисциплинанын мазмуну	-«Белоктордун химиясы» «Нуклеин кислоталарынын химиясы» «Углеводдордун химиясы» «Липиддердин химиясы» «Витаминдер» «Ферменттер» «Углеводдун алмашуусу» «Липиддердин алмашуусу» «Жөнөкөй белок алмашуусу» «Татаал белок алмашуу» «Организмдеги зат алмашуу процесстеринин өз ара байланышы» «Суу-туз алмашуу».
Окуунун түрү	Лекция, практикалык
Аралык аттестациянын формасы	Модуль, сынак

060110 –«Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги үчүн «Микробиология эпидемиология жана микробиологиялык изилдөөнүн методдору» дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотация. 5-семестр.

Жалпы окуу жүктөмү	Предмет окутуу 6 кр, 24 лекция ,36 практика
Дисциплинанын максаттары жана милдеттери	Студенттерге келечектеги кесибинин мыктысы болуу үчүн зарыл болгон темалар камтылган кесиптик компетенцияларды калыптандыруучу предметтин бири катары төмөндөгүлөр тууралуу маалымат алышат: аба тамчылары аркылуу жугуучу бактериялар, туберкулёздун микобактериясы, коринобактериялар, бордетеллалар. Шарттуу патогендик бактериялар. Организмге коркунуч алып келүүчү жугуштуу бактериялардан чума,сибирь жарасы, бруцеллёз, туляремия ж.б. Жалпы вирустар менен бактерияларды айырмалап билүү менен ВИЧ,грипп, оспа, коксаки ж.б. вирустар тууралуу маалыматка ээ болот. Ошондой эле санитардык микробиологиянын ролун, ордун билүү менен бирге суунун жана топурактын санитардык гигиеналык көрсөткүчтөрүнө баа берип,алардан проба алууну калыптандырат.
Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим,билгичтиги, көндүмдөргө ээ болот.	<p>Билим: билет: Аба тамчылары аркылуу жугуучу бактериялардан туберкулёздун микобактериясын, коринобактериялар, бордетеллалар тууралуу маалыматка ээ болот. Зооздордун козгогучтарын сибирь жарасынын бруцелласын, бруцеллёзду, чуманын, туляремиянын козгогучтарын таанып билет. Жалпы вирустардын түзүлүшү, ВИЧ, коксаки, эхо ж.башкаларды таанып билет. Санитардык микробиологиянын ордун, анын ичинен суунун жана топурактын санитардык абалын, нормативдик көрсөткүчтөрүн таанып билет.</p> <p>Билгичтик: Санитардык микробиологиянын изилдөө методдорун, суунун жана топурактын санитардык көрсөткүчтөрүн айырмалай билүү, коркунучтуу жугуштуу ооруларды таратуучу микроорганизмдердин таралуусуна профилактика иш аракетин жүргүзүү.</p> <p>Көндүм: топурак менен суудан проба алуу,даярдоо,жеткирүү жана сактоо көндүмдөрү калыптанат. Коркунучтуу жугуштуу оорулардын очогуна профилактикалык иш аракеттерди жүргүзүү көндүмдөрү калыптанат.Вирустар менен бактериялардын структурасын айырмалай билүү көндүмдөрү калыптанат.</p>
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН-3,КК-11 ОП-4, КК-7, КК-9; ОН-5,КК-3,ККК-3
Окутуунун түрү	Күндүзгү-лекциялык, практикалык.
Жыйынтыгы	Модуль, экзамен

Курстун пререквизити: Анатомия, биология, химия, физика,математика.

Күрсүтүлгөн постреквизити: фармакология, патология, физиология, хирургиялык оорулар, ичкычары, эпидемиология, жалпы жана жеке гигиена, жалпы иммунология.

**060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги үчүн
«Микробиология эпидемиология жана микробиологиялык
изилдөөнүн методдору» дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу
программага (3 семестр)**

Аннотация

<p>Дисциплинанын окутуунун максаты</p>	<p>Медициналык колледжде “Микробиология эпидемиология жана микробиологиялык изилдөөнүн методдору” сабагы төмөнкүдөй максатта окутулат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Өлкөдөгү инфекциялык оорулардын азайышына, профилактикалык эффективдүүлүктү ашырууга, оруну аныктоого салымын кошкон лаборанттарды даярдоо үчүн; • Адамдын инфекциялык патологиясында жана инфекциялык процессинде микробдордун маанисин билүү үчүн; • Инфекциялык ооруларды жок кылуу жана азайтуу иштеринде микробиологиянын ролун үйрөтүү үчүн; • Оорулардын келип чыгышындагы микробдордун ролун билүү үчүн.
<p>Дисциплинанын окуу пландагы орду</p>	<p>Окуу дисциплинасы кесиптик дисциплиналар циклин билим берүү системасынын базасындагы негизги бөлүгү</p>
<p>Калыптандыруучу компетенциялар</p>	<p>ОН-4=КК-2. ОНЗ=КК-11 + КК-12</p>
<p>Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болушат</p>	<p>Билим: Микробтор жөнүндө түшүнүк, алардын морфологиясы, физиологиясы. Айлана чөйрөнүн санитардык – коргоочу болгон микроорганизмдер. Адамдын нормалдуу микрофлорасы. Патогендүү жана шартка жараша патогендүү микроорганизмдер. Иммуниетет, инфекция жөнүндө түшүнүк.</p> <p>Билгичтик: Микробиологиялык лабораторияда иштөөнүн коопсуздугу. Микробиологиядагы негизги диагностикалык ыкмалар: микроскопиялык, бактериологиялык, серологиялык, биологиялык, аллергиялык. Асептика, антисептика, стерилизация, дезинфекция иштеринин техникасы.</p> <p>Көндүм: Организмдин иммундук статусунун бузулушунан инфекциялык ооруларын диагностикалоо жана инфекциялык ооруларды алдын алуу.</p>
<p>Дисциплинанын мазмуну</p>	<p>Микробиологиянын предмети. Микробиологиядагы диагностикалоо ыкмалары. Микроорганизмдердин морфологиясы, классификациясы.</p> <p>Инфекция жөнүндө окуу. Иммуниетет жөнүндө окуу. Иммунопрофилактика жана иммунотерапия. Аллергия. Анафилаксия.</p>

	Антибиотиктер. Патогендүү кокктор. Аба-тамчы инфекциялары. Вирустар. Патогендүү спирохеттер. Риккетсиялар.
Окуунун түрү	Лекция, практикалык
Аралык аттестациянын формасы	Модуль, сынак

060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» адистигинин англис тили дисциплинасынын түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Дисциплинаны Окутуу максаты	Англис тили дисциплинасынын максаты профессионалдык денгээлде медициналык терминдерди англис тилинде үйрөтүү жана оорулардын аталыштарын, биринчи жардам көрсөтүү, алдын алуу, дарылоо ыкмаларын англис тилинде үйрөтүү. Жыйынтыгында тилди профессионалдык денгээлде интеллектуалдык жана социалдык суроолорду чечүүнү эске алуу менен келечектеги кесиптик чөйрөдө пайдалануу.
Дисциплинанын Окуу пландагы Ээлеген орду	Окуу дисциплинасы гуманитардык, социал экономикалык циклдин билим берүү системасынын базасындагы негизги бөлүгү.
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН1= ЖК-5,ЖК-7
Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болот	<p>Билим:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Тилдик пикир алмашуу жана этикалык нормаларды билүү - Алфавит, үндүү тыбыштардын 4 типте окулушун, сөз бөлүкчөлөрү жөнүндө түшүнүн берүү. - Тамга менен тыбыштын айырмачылыктарын жана анын окуудагы өзгөчөлүктөрүн үйрөнүү. <p>Билгичтик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Өтүлгөн темалар боюнча англис тилинде кенири пикир алмашуу - Жазуу жана оозеки кепти өркүндөтүү - Англис тилиндеги түрдүү сөздүктөрдү колдоно билүү - Англис тилин өнүктүрүү жана калыптандыруу - Фонетикалык жана грамматикалык сабатсыздыгын жоюу. <p>Көндүм:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Англис тилиндеги айтылган кепти базалык билимге таянуу менен түшүнө алышат - Өз ой пикирин грамматикалык жана лексикалык жактан туура билдире алышат. - Медициналык терминдерди б.а. оорулардын аталыштарын инструменттерди англис тилинде колдоно алышат.
Дисциплинанын мазмуну	Программа атайын пикир алмашууга ылайыкташкан темалардан туруп, алардын ар бири күнүмдүк жашоодо жана келечектеги профессионалдык жумушунда колдонууга ылайыкташкан. Теманын

	структурасы жаны сөздөрдөн, сөз айкаштарынан, сөз жасоодон, фонетика, морфология жана грамматикадан түзүлүп, студенттердин пикир алмашуу максатында багытталган.
Окуунун түрү	Практикалык сабак, студенттердин өз алдынча иши, модуль тапшыруу, экзаменге даярдануу.
Аралык аттестациянын формасы	Экзамен

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистиктерине латын тили дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Дисциплинаны Окутуу максаты	Латын тили дисциплинасынын максаты профессионалдык денгээлде медициналык терминдерди латын тилинде үйрөтүү жана оорулардын аталыштарын, биринчи жардам көрсөтүү, алдын алуу, дарылоо ыкмаларын латын тилинде үйрөтүү. Жыйынтыгында тилди профессионалдык денгээлде интеллектуалдык жана социалдык суроолорду чечүүнү эске алуу менен келечектеги кесиптик чөйрөдө пайдалануу.
Дисциплинанын Окуу пландагы Ээлеген орду	Окуу дисциплинасы гуманитардык, социал экономикалык циклдин билим берүү системасынын базасындагы негизги бөлүгү.
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН1= ЖК-7.
Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болот	<p>Билим:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Тилдик пикир алмашуу жана этикалык нормаларды билүү - Алфавит, үндүү тыбыштардын 4 типте окулушун, сөз бөлүкчөлөрү жөнүндө түшүнүн берүү. - Тамга менен тыбыштын айырмачылыктарын жана анын окуудагы өзгөчөлүктөрүн үйрөнүү. <p>Билгичтик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Өтүлгөн темалар боюнча латын тилинде кенири пикир алмашуу - Жазуу жана оозеки кепти өркүндөтүү - Латын тилиндеги түрдүү сөздүктөрдү колдоно билүү - Латын тилин өнүктүрүү жана калыптандыруу - Фонетикалык жана грамматикалык сабатсыздыгын жоюу. <p>Көндүм:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Латын тилиндеги айтылган кепти базалык билимге таянуу менен түшүнө алышат - Өз ой пикирин грамматикалык жана лексикалык жактан туура билдире алышат. - Медициналык терминдерди б.а. оорулардын аталыштарын инструменттерди латын тилинде колдоно алышат.
Дисциплинанын мазмуну	Программа атайын пикир алмашууга ылайыкташкан темалардан туруп, алардын ар бири күнүмдүк жашоодо жана келечектеги профессионалдык жумушунда колдонууга ылайыкташкан. Теманын структурасы жаны сөздөрдөн, сөз айкаштарынан, сөз жасоодон, фонетика, морфология жана грамматикадан түзүлүп, студенттердин пикир алмашуу максатында багытталган.

Окуунун түрү	Практикалык сабак, студенттердин өз алдынча иши, модуль тапшыруу, экзаменге даярдануу.
Аралык аттестациянын формасы	Экзамен

060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиктерине манас таануу дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Жалпы окуу жүктөмү	Предметти окутуу 2 кредит
Максаты	Орто окуу жайларда кыргыз элинин өткөн тарыхы, үрп-адаты, каада-салты, маданияты, этнографиясы, басып өткөн доорлорунун “Манас” эпосунун пайда болушуна тийгизген таасири, кыргыз элинин көркөм ойлоосунун бийиктиги, дүйнө элдеринин эпикалык чыгармаларынын ичинен алган орду, кыргыз урпактары үчүн түбөлүктүүлүгү дисциплинанын актуалдуулугун түзөт.
Окутуу милдети	Эпостун сюжетиндеги идеялардын баалуулугунун бүгүнкү келечек муундун ички психологиясына сиңирүү, алардын жүрүш-турушунда эпостон алган таасирлерди этнопедагогикалык жактан тереңдетүүнү күчөтүү. Бул гениялдуу эпопеянын жаралуу доорунан тартып, анын ички табиятын ырааттуу түрдө окутуу жана дүйнө элдерине кеңири таратуу: ✓ Кыргыз дөөлөттүү, улуу сөз өнөрүнүн касиетин, улуттук көөнөрбөс идеяларынын кудуреттерин ушул чыгарма аркылуу жайылтуу; ✓ Айтуучулук өнөрдү аркалаган манасчынын сыйкыр аяңдуу керемет касиетинин улуу мүмкүнчүлүгүн даңазалоо; ✓ Дүйнө элдеринин ушул үлгүдөгү улуу сөз өнөрү менен манасчылык өнөрдүн айырмачылыгын, ошол эле учурда үндөштүгүн да көргөзүү; ✓ Эпопеянын классикалык-үлгүлүү жалпы мазмунун, кыргыз улутунун тарыхын, этногенезин, этнографиялык, этнопсихологиялык, философиялык, антропологиялык, географиялык, эстетикалык ой туюмдарын, көркөм тилинин байлыгын талдап берүү. ✓ “Манас” эпопеядагы улуттук идеянын негизинде келечек муунду ыймандуулукка, мекенчилдикке, чагылдырган көркөм дүйнөсү, дүйнө элдеринин эпикалык чыгармалары менен тарыхый-генетикалык, тарыхый-типологиялык байланыштары жана поэтикасы тууралуу маалыматка ээ болушат адилеттүүлүккө тарбиялоо.
Окуу программасынын мазмуну	Медицина тармагында кыргыз тилин жана адабиятын окуп-үйрөнүү аракеттери, күнүмдүк, календарлык иштери ал тилде эркин, сабаттуу сүйлөп, пациент менен пикирлешүүгө көнүктүрүүгө, түрдүү тематикадагы, таанып билүү багытындагы материалдар медицина кызматкерлеринин кыргыз тилин жана адабиятын ар тараптан өздөштүрүүлөрүн, ага кызыгууларын арттырып, кыргыз элинин рухий жана маданий байлыгын дагы баалай билүүсүнө көнүктүрүү.
Окутуунун жыйынтыгында студенттин билүүсү зарыл	Билим: улуу эпостун идеялык-тематикалык мазмуну тууралуу түшүнүктөрдү, эпостун пайда болушуна таасир эткен тарыхый доорлорду, кыргыздардын келип чыгышы жөнүндө маалыматтарды берүү Билгичтик: > Манасчылардын варианттарын айрып, таанып билүүнү; > Манасчылардын варианттарындагы идеяларды аңдап билгенге жетишүүнү; > Эпостун кыргызстандык жана чет элдик окумуштуулар

	<p>тарабынан изилдениши тууралуу маалыматты; > Эпостун дүйнөлүк адабияттан алган ордун белгилөөнү; > Манас таанууга тиешелүү илимий жана окуу китептеринде чагылдырылган маалыматтарды табат жана анализдей алат;</p> <p>Көндүмдөр: > Студенттерди эпос тууралуу алган бардык түшүнүктөрүн окутуунун жаңы технологиялык каражаттарынын жардамы менен аткарганга жетишүүнү; > “Манас” эпопеядагы улуттук идеянын негизинде келечек муунду ыймандуулукка тарбиялоо</p>
Калыптандыруучу компетенциялар	ОИ-2=ЖК-8
Окутуунун түрү	Күндүзгү- лекция, практика
Жыйынтыгы	Модуль, экзамен

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистиктерине Кыргызстан тарыхы дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Жалпы окуу жүктөмү	Предметти окутуу 2 кредит
Максаты	Кыргызстан тарыхы предметин окутуунун максаты адам коомунун өткөндөгүсү жана азыркы учуру, коомдук турмуштун ар кыл формаларынын мейкиндик-убакыт өлчөмдөрүндө өнүгүшүнүн мыйзамченемдүүлүктөрүн окуп-үйрөтүү
Окутуу милдети	<ul style="list-style-type: none"> - Кыргызстан тарыхы жана боюнча теориялык жана практикалык билим, көндүм жана билгичтиктерди калыптандыруу; - Саламаттыкты сактоо тармагынын тарыхый өнүгүшү, эмгектенген чыгаан тарыхый инсандар, жүргүзүлгөн реформалардын маанисин түшүндүрүү; - социалдык багытка негизделген өнүккөн коомго Кыргызстандын ийгиликке жетүүдөгү анын тарыхый тенденцияларын жана стратегиялык багыттарын аныктоо.
Окуу программасынын мазмуну	Тарыхилими. Кыргызстан байыркы мезгилде. Байыркы кыргыздар. Түрк доору. Энесайдагы кыргыздардын мамлекеттүүлүгү. Улуу Кыргыз державасы. Караханий кагандыгы. Кидандар жана наймандар. Кыргыздар жана Кыргызстан монгол доорунда. Кыргыз элинин калыптанышы. Кыргыздардын XV кылымдын башында жана XIXк.аягындагы мамилелери. Кыргызстан Кокон хандыгынын үстөмдүгү астында. Кыргызстан Россия империясынын курамында. XIXк. ортосундагы жана XXк. Башындагы кыргыздардын маданияты. Совет бийлигинин орношу. социалдык-экономикалык жана маданий өзгөрүүлөр. Кыргыз улуттук мамлекеттүүлүгүнүн түзүлүшү өнүгүү этаптары. Кыргызстан Улуу Ата Мекендик согуш жана эл чарбасын калыбына келтирүү жылдарында. Кыргызстан «Өнүккөн социализм» доорунда. Кыргызстан «кайра куруу» доорунда. Эгемендүү Кыргызстан.
Окутуунун жыйынтыгында студенттин билүүсү зарыл	Билет: Ата Мекен жана дүйнөлүк тарыхтын бир бүтүндүгүн мүнөздөөчү негизги фактыларды, процесстерди жана кубулуштарды, дүйнөлүк жана Ата Мекендик тарыхты мезгилдештирүүнү Жасай алат: Окуу-үйрөнүүчү тарыхый процесстерди жана

	кубулуштарды талдай алат, кубулуштарды талдай алат, кубулуштардын оз ара себеп-натыйжа байланыштарын мейкиндик-убакыт ченемдеринде аныктай алат Ээ болот: Тарыхый процесстин негизги түшүнүктөрүнө жана мыйзамченемдүүлүктөрүнө же коллегалары менен мамиле түзүүгө; кесиптик ишмердүүлүгүндөгү маселелерди анализдоого жана синтездөөгө жөндөмдүү.
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН-2=ЖК-8
Окутуунун түрү	Күндүзгү- лекция, практика
Жыйынтыгы	Экзамен

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистиктерине Кыргыз тили дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Дисциплинаны окутуунун максаты	Кыргыз тили дисциплинасынын максаты практикалык аспектиде үйрөнүү менен болочоктогу адис сабаттуу жаза билген, сүйлөй алган, өз кесибинин компетенттүү инсаны катары калыптанат.
Дисциплинаны окуу пландагы ээлеген орду	Окуу дисциплинасы гуманитардык, социалдык-экономикалык циклдин билим берүү системасынын базасындагы негизги бөлүгү.
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН1= ЖК7 ОН2=ЖК18
Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болот.	Билим: ой жүгүртүү маданиятына ээ, жалпылоого, анализдөөгө, маалыматты кабылдоого, максаттарды коюуга жана ага жетишүүнүн жолдорун тандап алууга. Иш кагаздардын үлгүлөрүн жазууну, кептин түрлөрүн. Билгичтик: оозеки жана жазуу кебин логикалык жактан ишенимдүү, аргументтүү жана так, даана түзүүгө. Көндүм: кесиптик милдеттерди аткаруу үчүн өздөрүнүн алган билимдерин колдонууга даяр.
Дисциплинанын мазмуну	Кыргыз тилин талаптагыдай өздөштүрүп, ушул тилде жазууга, кыркым окуй билүүгө жана пикирлешүүгө, сүйлөшүүгө үйрөнөт.
Окутуунун түрү	Практикалык сабак, студенттердин өз алдынча иши, модуль тапшыруу, экзаменге даярдануу.
Аралык аттестациянын формасы	Модуль, экзамен

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистигине медицинадагы Кыргызстандын географиясы предметинен аннотация

Жалпы окуу жүктөмү	Предметти окутуу 2 кредит 10 саат теория, 20 саат практика
Дисциплинанын окутуунун максаты	Кыргызстандын физикалык, экономикалык географиясын окутууну үйрөтөт. География байыркы илим болгондуктан тигил же бул аймактын өлкөнүн географиясынын калыптанышын, кен байлыктарын, рельефин, климатын, ички сууларын, органикалык дүйнөсүн, калкын, өнөр жайын, айыл чарбасын, транспортун, калкынын тарыхый доорлордо жашаган жерлерин, миграциясын, демографиялык проблемаларын, тарыхый жана саясий багытын изилдейт. “Кыргызстандын географиясы” Кыргыздардын аймактык тарыхый географиясы, географиялык-геоморфологиялык түзүлүшү, геоэкологиялык абалы, саясий экономикалык багытта келечектеги өнүгүүсү окутулуп, жеринин бүтүндүүлүгүн сактап калуу идеясы берилип студенттердин патриоттук сезими ойготулат.
Окутуунун милдети	“Кыргызстандын географиясы” 2 этапта окутулат: 1-этапта: Кыргызстандын физикалык географиясы 2-этапта: Кыргызстандын экономикалык географиясы IX. Дисциплинаны өздөштүрүүнүн деңгээлине болгон талаптар «Кыргызстандын географиясы» предметин окуп-үйрөнүүдө студентте төмөнкү компетенциялар калыптанат: Дисциплинанын аталышы « Кыргызстандын географиясы» НКББПдагы орду ВК МЕН Пререквизиттер География, биология, тарых, жер таануу, геоэкология. Кыргызстандын физикалык географиясы, Кыргызстандын экономикалык географиясы. Постреквизиттер Кыргыздардын тарыхый географиясы, ТТК. Дисциплинанын максаты Кыргызстандын физикалык географиялык абалын, тоолорун, рельефин, геологиялык түзүлүшүн, кен-байлыктарын, топурактарын, климатын, ички сууларын, мөңгүлөрүн билүү менен геоэкологиялык абалына баа берүү. Студенттердин элге, жерге болгон патриоттук сезимин ойготуу жана бирдиктүү улуттук идеологияны түзүү.
Дисциплинанын окутуунун мазмуну	Кыргызстандын географиясы өлкөнүн тарыхый доорлордон берки кыргыздардын жашаган аймактарын талдап, картага түшүрүп, азыркы чек арада жашап калгандыгынын себебин, кыргыздардын Евро – Азия өлкөсүндө азыркы таркалышын географиялык жактан терең окуп үйрөнүү менен ага аяр мамиле кылууга үйрөнүп, патриоттук сезимин ойготуу, чек ара көйгөйүн талдай билүү болуп саналат. Кыргызстандын географиясы өлкөнүн тарыхый доорлордон берки кыргыздардын жашаган аймактарын талдап, картага түшүрүп, азыркы чек арада жашап калгандыгынын себебин, кыргыздардын Евро – Азия өлкөсүндө азыркы таркалышын географиялык жактан терең окуп үйрөнүү менен ага аяр мамиле кылууга үйрөнүп, патриоттук сезимин ойготуу, чек ара көйгөйүн талдай билүү болуп саналат

Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болот	Билет: коомдук илимдер системасында география илиминин ордун, тарыхый өнүгүүнүн закон ченемдүүлүктөрүн билет; Жасай алат: Студент алган билимин тынымсыз өнүктүрүүгө жана пайдалана алууга жөндөмдүү. Көндүмүнө ээ болот: Студент алган билимин турмуш менен байланыштыруу жолдору, ыкмалары, каражаттары жөнүндөгү билимдерге
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН 2-ЖК-8.
Окутуунун түрү	Күндүзгү – теориялык, практикалык.
Жыйынтык	Модуль, экзамен

5.2. Математикалык, табигый-илимий цикл (С.2)

060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиктерине информатика дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Дисциплинасын өздөштүрүүнүн максаты	<p>Кесиптик ишмердүүлүктү маалыматтык камсыздоо предметин окутууда окутуунун жаңы технологияларын кеңири пайдаланууну, предмет ичиндеги жана предмет аралык байланыштарды камсыз кылуу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компьютер эмне экендигин, ал информация менен кандайча иштей тургандыгын берүү; - Дүйнөнүн илимий көрүнүшү эмне экендигин, жандуу жаратылыштагы, коомдогу техникадагы, информациялык процесстерди үйрөтүүгө бирдиктүү илимий мамиленин информатика тарабынан кандайча өнүктүрүлүп жаткандыгын үйрөтүү; - Студенттерге алдын ала коюлган күндөлүк коюу жана практикалык жумуштардын ийгиликтүү аткаруу, илимдердин терең билүү жана андан ары билимин өстүрүүчү математика жана компьютердик билиминин негизин берүү жана жеткирүү; - Студенттерди логикалык туура пикир жүргүзүүгө, мейкиндик элестөөлөрүн калыптандырууга, чыгармачылык менен өз алдынча ой жүгүртүүгө, турмуштун күндөлүк маселелерин чечүүгө үйрөтүү; - Маалыматты кабыл алып, корутундулап анализдөөгө жөндөмдүү, максат коюп жана ага жетүүнүн жолдорун тандоо; - Кесиптик маселелерди чечүүдө илимий математикалык, табигый, гуманитардык негизги абалды пайдалана билүү болуп саналат.
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН1=ЖК-1,ЖК-3.
	Билим: Компьютерлерди классификациялоо. MS Power Point программасы, слайддарды түзүү жана презентацияны демонстрациялоо. Вирустарды жуктуруунун жолдору. Интернет, издөөчү серверлер Web сервер менен иштөөнү билишет.

	<p>Билгичтик:Компьютердиколдонуусубоюнчаклассификациялоо. MS Power Point программасында слайддар менен иштөө.</p> <p>Антивирустуккаражаттар. Файлдыкобъектилердиархивдөө.</p> <p>Локалдыктүйүнжанакомпьютер-сервер жөнүндө. менеништейальшат.</p> <p>Көндүм: Microsoft Accessте берилиштер базасын түзүү. WinRAR архивнатору. Электрондукпочтаныпайдалануу. Браузер программаларыменеништоого калыптанышат</p>
<p>Дисциплинанын мазмуну</p>	<p>Компьютерлердиклассификациялоо.</p> <p>Компьютерлердинмуундарыбоюнчаклассификациялоо.</p> <p>Компьютердиколдонуусубоюнчаклассификациялоо.</p> <p>MS Power Point программасы, слайддарды түзүү жана презентацияны демонстрациялоо. MS Power Point программасын жүктөө. MS Power Point программасынын жардамында презентация түзүү. MS Power Point программасында слайддар менен иштөө.</p> <p>Microsoft Access МББС жөнүндө түшүнүк. Microsoft Accessте берилиштер базасын түзүү.</p> <p>Вирустардыклассификациялоо.</p> <p>Вирустардыжуктуруунунжолдору.</p> <p>Вирустардыжуктурбоонуналдыналуу. Антивирустуккаражаттар.</p> <p>Антивирустукпрограммалардыпайдалануунунсистемасы.</p> <p>Файлдыкобъектилердиархивдөө.</p> <p>Архивдештирүүнүннегизгитүшүнүктөрү. WinRAR архивнатору.</p> <p>Интернет, издөөчүсерверлерWeb сервер, Провдайвер, Гипертекс, Сайт, Т-mail. Локалдыктүйүнжанакомпьютер-сервер жөнүндө.</p> <p>HTMLжана гиперссылка. IP адрес.</p> <p>Электрондук почта түзүү. Кабар. Кабардынтүзүмү.</p> <p>Электрондукпочтаныпайдалануу. Браузер программалары.</p>
<p>Учурдагы текшерүүнүн формалары</p>	<p>Тест, карточка, реферат, таблица, жууроо-жооп ж.б.</p>
<p>Аралыктык аттестациялоону н формасы</p>	<p>Модуль, экзамен</p>

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистиктерине кесиптик математика дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотациясы.

<p>Жалпы окуу жүктөмү</p>	<p>Предметти окутуу 3кредит 10саат лекция 20саат практика</p>
---------------------------	---

<p>Дисциплинаанын максаттары жана милдети</p>	<p>- Кесиптик математика предметин окутууда окутуунун жаны технологияларын кеңири пайдаланууну, предмет ичиндеги жана предмет аралык байланыштарды камсыз кылуу;</p> <p>- Студенттерге алдын ала коюлган күндөлүк окуу жана практикалык жумуштарды ийгиликтүү аткаруу, илимдерди терең билүү жана андан ары билимин өстүрүү үчүн математика илиминин негизин берүү жана жеткирүү;</p> <p>- Студенттерди логикалык туура пикир жүргүзүүгө, мейкиндик элестөөлөрүн калыптандырууга, чыгармачылык менен өз алдынча ой жүгүртүүгө, турмуштун күндөлүк маселелерин чечүүгө үйрөтүү;</p> <p>-Маалыматты кабыл алып, корутундулап анализдөөгө жондомдүү, максат коюп жана ага жетүүнүн жолдорун тандоо;</p> <p>-Кесиптик маселелерди чечүүдө илимий математикалык, табигый, гуманитардык негизги абалды пайдалана билүүсүн калыптандыруу;</p> <p>- Математиканы окутуу менен студенттерге чыныгы дүйнөнүн мейкиндик формаларын жана сандык катыштары, алардын касиеттери, байланыштары тууралуу маалыматтарды берүү. Физика, химия ж.б. илимдерди окуп үйрөнүү үчүн зарыл болгон математиканын бөлүктөрүн үйрөтүү болуп саналат.</p>
<p>Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болот</p>	<p>Билим: Туундуну эсетөө эрежелерин, Аныкталган жана аныкталбаган интегралдарды эсептөөнү үйрөнүшөт.</p> <p>Билгичтик: Функциялардын туундуларын табууга көнүшөт. Анык интегралдын негизги касиеттерин формировкалоону жана далилдөөнү келтирүүнү, анык интегралды эсептөөнү колдоно алышат.</p> <p>Көндүм: Функциянын туундуларын формулаларды пайдаланып эсетешет. Аныкталган интегралды геометрияда жана физикада колдоно алышат.</p>
<p>Калыптандыруучу компетенциялар</p>	<p>ОН1=ЖК-1</p>
<p>Окутуунун түрү</p>	<p>Күндүзгү-лекциялык, практикалык.</p>
<p>Жыйынтык</p>	<p>Модуль, экзамен</p>

Кесиптик цикл (С.3)

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистиктерине микробиология эпидемиологиянын негизи жана микробиологиялык изилдөөлөрдүн ыкмалары предметинин аннотациясы.

<p>Дисциплинанын Окутуу максаты</p>	<p>Микробиология, эпидемиология негиздери жана микробиологиялык изилдөө методикасы, дисциплинасы боюнча студенттерди даярдоо үчүн иштелип чыккан жана бул курстун максаты клиникалык лабораториялык изилдөөлөрдү жүргүзүү үчүн зарыл болгон теориялык билимди жана иштелип чыккан практикалык көндүмдөрдү айкалыштыруу. Бул билим жана көндүмдөр медициналык лабораториянын техник кызматкерине ар бир анализдин диагностикалык маанисин түшүнүү үчүн жүргүзүлгөн изилдөөлөргө ак ниет жана маңыздуу мамиле жасоо.</p>
<p>Дисциплинанын Окуу плацагы Ээлеген орду</p>	<p>Кесиптик орто билим берууго багытталган. Дисциплинаны окуу учун анатомия, латын тили, лабораториялык иштердин техникасы, лабораторияда иштөөнүн коопсуздугу сабактарын билиш керек.</p>
<p>Калыптандыруучу компетенциялар</p>	<p>ОН4= КК2 ОН4=КК1</p>
<p>Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болот</p>	<p>Билим:</p> <ul style="list-style-type: none"> - биоматериалдарды чогултуу, ташуу жана сактоо эрежелери; - пациентти ар кандай лабораториялык изилдөөлөргө даярдоонун эрежелери; - лабораториялык диагностиканын негизги жана заманбап методдору; - изилдөөлөрдү каттоого; <p>Билгичтик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лабораториялык изилдөө үчүн биологиялык материалды алуу; - лабораторияга келип түшкөн биоматериалдарды кабыл алууну, маркалоону жана каттоону жүргүзүүгө, сактоону камсыз кылууга; - гематологиялык изилдөөлөр, заң, какырык, заара, өт, ашказан ширеси, былжыр, ириң, мээ жүлүн суюктугу жана башкалар боюнча жалпы клиникалык изилдөөлөрдү жүргүзүүгө, <p>Көндүм:</p> <ul style="list-style-type: none"> - клиникалык лабораториялык изилдөө үчүн материал алуу ыкмасына; - клиникалык лабораториялык изилдөөлөрдү унификациялоо ыкмаларына;
<p>Дисциплинанын мазмуну</p>	<p>Грипп. Корь и краснуха. Полиомиелит. Вирусы Коксаки. Вирусы ЭКНО. Натуральная оспа. Санитарная микробиология. Санитарно-бактериологическое исследования воды. Санитарно-бактериологическое исследования молоко и молочных продуктов. Санитарно-бактериологическое исследования почвы.</p>
<p>Окуунун түрү</p>	<p>Практикалык сабак, студенттердин өз алдынча иши, модуль тапшыруу, экзаменге даярдануу.</p>
<p>Аралык аттестациянын формасы</p>	<p>Экзамен</p>

060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиктеринемедициналдык генетика
дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Жалпы окуу жүктөмү	2 кредит.10 саат теория, 20 саат практика
Дисциплинанын окутуунун максаты	Адамдардын патологиясындагы (ооруларындагы) тукум куучулуктун ролун,тукум куучу ооруларды жана аларды муундан муунга отуусунун,диагноз коюунун усулдарын дарылоого,жана алдын алууга багытталган иш аракеттерди дарыгерлер менен биргеликте алып барууга багыттоо
Окутуунун милдети	<p>-тукум куучулуктун закон ченемдуулукторунун теориялык суроолор менен тааныштыруу</p> <p>-алган билимдеринин негизинде медициналык генетикалык маселелерди,иштоого,генетикалык тобокелдин алдые ала билууго багыт беруу</p> <p>-медициналык генетиканын жана медициналык консультациянынжаны усулдары менен тааныштыруу</p> <p>-медициналык генетика боюнча web – ресурстар менен иштоого багыт беруу</p>
Дисциплинанын окутуунун мазмуну	Медициналык генетиканынокутуу тарыхы, тукум куучулуктун цитологиялык негиздери,тукум куучулуктун биохимиялык негиздери,белгилердин закон ченемдуу берилиши,озгоргучтуктун жана анын формалары,тукум куучулук жана патология,тукум куучулук оруулардын алдын алуу ошондой эле укуктук –этикалык маселелер тузот
Окутуунун натыйжасында томокку билим ,билгичтик, кынд\мдыргъ ээ болот	<p>Билим</p> <p>-медициналык генетиканын милдеттерин жана көйгөйлөрүн</p> <p>-белгилердин тукумга берилишинин закон ченемдүүлүктөрүн</p> <p>-хромасомалык теорияны</p> <p>-генетиканын медицинадагы маанисин</p> <p>-адамдагы доминанттуу жана рецесивдуу белгилер</p> <p>-тукум куучу оруулардын алдын алууда, диагноз коюудагы,дарылоодогу ролу</p> <p>- тукум куучу оруулардын алдын алууда, диагноз коюудагы,дарылоодогу жалпы элдик программалар.</p> <p>Билгичтик</p> <p>-белгилердин тукумга берилуусун прогноздоочу маселелерди иштоо</p> <p>-микроскоп менен иштөө,убактылуу препараттарды даярдоо</p> <p>-решать задачи моделирующие наследование групп крови</p> <p>-медициналык аппаратуралар,каражаттар менен иштоодо коопсуздук эрежелерин сактоо</p> <p>-алган билимдерин клиникалык жанаалдын алуу,дарылоо иш практика багытында колдоно билуу.</p> <p>Көндүмдөр</p> <p>-медициналык маалыматты анализдоодо билимдерин системалуу колдонуу</p> <p>- далилдоочу медицинанын принциптерин аткарууда теориялык жана практикалык алган билимдерин пайдалана билуу</p>

	-оорусу аныкталган пациенттин үй-бүлөөсүнө медико-генетикалык консультация уюштуруу -санитардык гигиеналык агартуу иштерин жүргүзүүнү оорулууга жана үй-бүлөө мүчөлөрүнө түшүндүрүү -медициналык генетиканын бардык болумдору боюнча кырдаалдан маселелерди иштөө
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН2= ЖК2. ОН7= КК13
Окутуунун түрү	Кундузгу-теория, практика
Жыйынтык	Модуль, экзамен

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистигине биохимиянын негиздери жана клиника-биохимиялык изилдөөлөрдүн ыкмалары предметинин аннотациясы

Дисциплинанын Окутуу максаты	Заманбап медициналык шаймандарды жана жабдууларды, химиялык реактивдерди, идиштерди, пробаларды колдонуу менен клиникалык-диагностикалык лабораторияларда лаборатордук изилдөөлөрдүн бардык түрлөрүн жана иштелип бүткөн биологиялык калдыктарды зыянсыздандырууну жүргүзө алышкан жана эмгек ордун уюштура алган учурдун талаптарына жооп берген атайын орто билимдүү адис болуп калыптанышат;
Дисциплинанын Окуу пландагы Ээлеген орду	Кесиптик орто билим берууго багытталган. Дисциплинаны окуу учун биохимия, патоанатомия, гистология, лабораториялык иштердин техникасы, лабораторияда иштөөнүн коопсуздугу сабактарын билиш керек.
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН4=КК1=КК3
Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болот	Билим: - белоктун молекуласынын структурасын билүү. - углеводдордун органикалык заттарын билүү, - биохимиялык тузулушун жана алар эмне учун керектигин билүү керек. Билгичтик: -Лабораторияда биохимиялык жумуштарды аткаруу -Биохимиялык суюктуктарды колдонуу жана аларды аныктоо Көндүм: - клиникалык лабораториялык изилдөө үчүн материал алуу ыкмасына; - клиникалык лабораториялык изилдөөлөрдү унификациялоо ыкмаларына; - Биохимиялык процесстерди изилдөө.
Дисциплинанын мазмуну	«Химия белков»«Химия нуклеиновых кислот»«Химия углеводов» «Химия липидов» «Витамины» «Ферменты» «Обмен углеводов» «Обмен липидов» «Обмен простых белков» «Обмен сложных

	белков» «Взаимосвязь обменных процессов в организме»«Водно-солевой обмен»
Окуунун түрү	Практикалык сабак, студенттердин өз алдынча иши , модуль тапшыруу, экзаменге даярдануу.
Аралык аттестациянын формасы	Экзамен

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистигине «Кишинин анатомиясы жана физиологиясы » предметинен аннотациясы.

Дисциплинаны окутуунун максаты	Медициналык колледжде кишинин анатомия жана физиологиясы сабагы төмөнкүдөй максатта окутулат: Организмдеги клеткалардын, ткандардын, органдардын түзүлүшүн, кызматын жана системалардын ички жана сырткы факторлордун таасири астында өзгөрүүсүн окутуп үйрөтөт.
Дисциплинанын окуу пландагы орду	Бул дисциплина профессионалдык циклдык билим берүү системасында негизги ролдордун бирин аткарат.
Калыптандыруучу компетенциялар	ККК-1, ККК-2.
Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болушат	Билим: - Анатомия жана физиология предметин аныктоо, кыскача өнүгүү тарыхы, башка медициналык илимдер менен байланышы; - Медициналык дисциплиналарда колдонулуучу анатомиялык терминология; - Организмдин бүтүндүгү жан айлана чөйрө менен байланышы; - Органдар жана органдар системасынын түзүлүшү, кызматы, топографиясы, байланышы; - Медициналык алдын алууда анатомиялык жана физиологиялык билимдердин зарылчылыгы. Билгичтик: - Көргөзмө куралдар менен иштөө, практикалык ишмердүүлүгүндө анатомиялык терминологияны колдонуу; - Органдар органдар системасынын топографиясын аныктоо; - Органдардын түзүлүшүнүн жана функциясынын байланышын, алдын алуу иш-чараларында, оорунун симптомдорунда белгилөө. Көндүм: - анатомиялык терминология; - натурщик менен органдардын түзүлүшүн жана топографиясын аныктоодо көндүмдөргө ээ болуу; - анатомиянын жана физиологиянын клиникалык дисциплиналар менен байланышуусун далилдөөчү логикалык ой жүгүртүүгө ээ болуу.
Дисциплинанын мазмуну	«Кишинин анатомиясы жана физиологиясы» дисциплинасынын программасы, «Стоматологиялык профилактика» адистиги үчүн түзүлгөн. Программа, Стоматологиялык бөлүмдөрдүн адистери менен биргеликте кайрадан каралып, заманбап талаптарды эске алуу менен толукталып даярдалды. Программанын мазмуну анатомиянын жана физиологиянын баардык бөлүмдөрүн камтыйт. Программа 90 саатка ылайыкталган, анын ичинен

	44 сааты теориялык, 46 сааты практикалык. Кишинин анатомиясынын жана физиологиясы дисциплинасынын программасы 060105 «Профилактикалык Стоматология» адистигинин студенттерин теориялык жана практикалык жактан даярдоодогу баардык талаптарга жооп берет.
Окуунун түрү	Практикалык жана теориялык сабактар, СӨАИ, модуль тапшыруу, экзаменге даярдануу.
Аралык аттестациянын формасы	Модуль, сынак

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистигине «Медайым ишинин негиздери» дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Жалпы окуу өтөмүү	Предметти окутуу 2 кредит 10саат теория, 20 саат практика
Дисциплинаны окутуунун максаты:	Медициналык практикада азыркы замандын талабына ылайык жогорку квалификациялуу адистерди даярдоо базалык кесиптик билим, билгич, көндүмдөрүн бейтапка биринчи жардам көрсөтүү, бейтапты кароо, манипуляцияларды аткаруу
Окутуу милдети	Асептика, антисептика, дезинфекция жана стерилдөө боюнча билимдерге ээ болуу милдеттүү кесиптик болуп саналат. Мында фельдшер манипуляциялык ыкмаларга канчалык ээ болгондугуна эле эмес, акушерканын бейтап, анын айланасындагылар менен пикир алышуу чеберчилигине, өзүн медициналык кызматкердин этика жана деонтология эрежелерине ылайык алып жүрүүсүнө карата дагы басым жасоо сунуш кылынат.
Дисциплинанын мазмуну	Инфекциялык коопсуздук, көзөмөлдөө. Бейтапты ооруканага кабыл алуу, бейтаптын өздүк гигиенасын кароо, функционалдык абалына баа берүү, дары дармектерди алуу, сактоо, колдонуу.
Окутуунун жыйынтыгында студент билүүсү зарыл.	Билими: Калкка медициналык кызмат көрсөтүүдө, дартты аныктап, дарылап, жана алдын алуу кызматтарын уюштурууну, кырдаалга жараша жыйынтык чыгарып, тез медициналык жардам көрсөтүүнү; Билгичтик:- сестралык процесстин баардык этабын аткарат;- оорулууга жардам короотүүдө инфекциялык коопсуздукту сактай алат; - жугуштуу оорулардын очогуна эпидемияга каршы жана алдын алуу иштерин жүргүзө алат,- медициналык иш-кагаздарын толтурууну билет, - медайымдык манипуляциялардын эрежелерин аткара алат; - бейтапка кечиктирилгис абалдарында дарыгерге чейинки жардам көрсөтө алат,

	Көндүмдөр:- сестралык процесстин баардык этабын;- дезинфекция суюктуктарын жасайт;- инъекциянын бардык түрүн аткарат;- лабораториялык изилдоого даярдайт, анализдерди алат; - инструменталдык изилдоого даярдайт; -манипуляцияларды жасай алат (медициналык кызмат көрсөтө алат).
Калыптандыруучу компетенциялар	ОНЗ=КК11 ОН2= ЖК6.
Окуунун түрү	Күндүзгү - теориялык, практикалык
Жыйынтык	Модуль, экзамен.

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистигине адистиктерине “Этика жана деонтология” дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Жалпы окуу жүктөмү	Предмети окутуу 3 кредит 90 саат
Максаты	Этика предметин окутуунун максаты студентте кесиптик ишмердүүлүгүндө кесиптик жүрүм-турум стандарттарын үйрөнүүгө, этика жана деонтологиялык принциптерди, эрежелерди теориялык жана практикалык жактан терең өздөштүрүү менен колдоно билүү көндүмдөрүн калыптандырууга, учурга карата бекем позициясын, жоопкерчилигин жана жеке пикирин калыптандыруу.
Окутуу милдети	<ul style="list-style-type: none"> - Кесиптик этика жана деонтология боюнча теориялык жана практикалык билим, көндүм жана билгичтиктерди калыптандыруу; - Кесиптик ишмердүүлүгүндө стандарттарды карманууну жана колдонууну үйрөтүү; - Медициналык ишмердүүлүктүн жана илимдин заманбап жетишкендиктерине карата позициясына ээ болууга, моралдык-этикалык аспектерине баа берүүгө тарбиялоо.
Окуу программасынын мазмуну	Этикалык категориялар жана баалуулуктар. Коммуникация. Медициналык ишмердүүлүктөгү карым-катнаштын өзгөчөлүктөрү. Мамиле түзүүдөгү этикалык принциптер. Деонтологиялык эрежелер, пациенттин укуктары. Кесиптик сыр. Этикалык кодекс. Биоэтика.
Окутуунун жыйынтыгында студенттин билүүсү зарыл	-Этика, кесиптик этика жана деонтология түшүнүктөрүн; этикалык категорияларды жана кесиптик баалуулуктарды; этикалык окуулардын тарыхын; медициналык этика деонтологиялык эрежелерди; коммуникация, медициналык кесиптик карым-катнаштын өзгөчөлүктөрүн; кесиптик сыр маселесин; медкызматкердин кесиптик ишмердүүлүгүнө багыт берүүчү

	<p>этикалык принциптерди; этикалык кодекстерди билет;</p> <p>- Этикалык жана деонтологиялык принциптерди жетекчиликке алуу менен пациент, анын жакындары жана башка медкызматкерлер же коллегалары менен мамиле түзүүгө; кесиптик ишмердүүлүгүндөгү маселелерди анализдөөгө жана сунгездөөгө жөндөмдүү;</p> <p>-Этикалык аспектилерди сактоо менен медкызматкердин иш-аракети үчүн зарыл болгон коммуникациялык көндүмдөргө ээ болот;</p> <p>- Пациенттин укуктарын сактоо менен медициналык жардам көрсөтүү көндүмдөрүнө ээ болот;</p>
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН1-ЖК-1, ОН2-ЖК-6
Окутуунун түрү	Күндүзгү- лекция, практика
Жыйынтыгы	Экзамен

060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» адистигине

«Фармакология» дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Дисциплинаны окутуунун максаты	Курстун максаты- бейтаптын ден-соолугу боюнча багыт бере алган, биринчи медициналык жардам көрсөтө алган квалификациялуу адистерди даярдоо. Азыркы дары-дармек түрлөрү жөнүндө билимди өздөштүрүү, аларды керектуу терапиялык натыйжаны алуу учун туура пайдалануу, ошондой эле өз алдынча рецепт жазуу көндүмдөрүнө ээ болуу.
Дисциплинанын окуу пландагы ээлеген орду	Себеби, бул дисциплина жалпы билим беруу түзүмүндө сестралык иш негиздери, акушердик жана гинекология, адамдын анатомиясы жана физиологиясы дисциплиналары менен кошо медицина жөнүндө негизги түшүнүк берет.
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН1=ЖК1 ОН3= КК7
Окутуунун натыйжасында студент томонку билим, билгичтик, көндүмдөргө ээ болот.	<p>Студенттин билими:</p> <p>Дары-дармектердин негизги топторун жана алардын фармакологиялык таасирин билет.</p> <p>Дары формаларын, дарыны беруу жолдорун жана дарынын таасир этүү түрлөрүн билет.</p> <p>Дары-дармектер менен курч ууланууда колдонулуучу дары-дармектердин негизги топторун билет.</p> <p>Оз кесибинин милдеттерин билет жана тушунот.</p> <p>Билгичтик:</p> <p>Рецепт жаза алат</p> <p>Пациенттин абалына жараша дарыны тандай алат.</p> <p>Көндүмдөр:</p> <p>Дарынын фармакологиялык тобун аныктай алат.</p> <p>Дары-дармектердин дозасын аныктап, рецепт жаза алат.</p> <p>Ооруга жараша дарыны тандай алат.</p> <p>Дары-дармектер менен ууланууда алгачкы медициналык жардам көрсөтө алат.</p> <p>Кесиптик жана жеке онугуу милдеттерин өз алдынча аныктай алат.</p>
Дисциплинанын	Фармакология дисциплинасы 3 бөлүмдөн турат:

мазмуну	<p>1) Жалпы рецептура- дары дармектерге рецепт жазуу эрежелерин уйротуучу фармакологиянын бир болугу.</p> <p>2) Жалпы фармакология (фармакодинамика, фармакокинетика, дарынын беруу жана чыгуу жолдору, доза.)</p> <p>3) Жеке фармакология (антисептиктер, антибиотиктер, нерв системасына таасир этуучу каражаттар, дем алуу органдарына таасир этуучу каражаттар, журок-кан тамыр системасына таасир этуучу каражаттар.)</p>
Окуунун туру	<p>-Теориялык</p> <p>-Практикалык</p> <p>-СӨАИ</p>
Аралык аттестациянын формасы	Экзамен

060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» адистигине “Гигиена санитардык гигиеналык изилдөөлөрдүн техникасы менен” дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Дисциплинаны окутуунун максаты	<p>Медициналык колледжде “Гигиена санитардык гигиеналык изилдөөлөрдүн техникасы менен” сабагытөмөнкүдөй максатта окутулат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Айлана чөйрөнүн факторлорунун адам ден-соолугуна тийгизген таасирин жана аларды коргоо, жакшыртуу боюнча гигиеналык иш-чараларды билүү; • жашоо жана эмгек шарттарынын адамдын ден соолугуна тийгизген таасирин окутуу; • ооруларды алдын алуу; • калкты гигиенага тарбиялоо; • жашоо үчүн оптималдуу шарттарды түзүү • ден - соолукту сактоо жана өмүрдү узартуу.
Дисциплинанын окуу пландагы орду	Окуу дисциплинасы тандоо курсу циклин билим берүү системасынын базасындагы бөлүгү
Калыптандыруучу компетенциялар	<p>ОНЗ=КК1.8+КК13.КК-14.</p> <p>ОН4=КК7+ КК-10.ОН-5.ККК-3.</p>
Окутуунун натыйжасында студент томонку билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болушат	<p>Билиш керек:</p> <p>-Айлана чөйрөнүн факторлорунун адам ден-соолугуна тийгизген таасирин жана аларды коргоо, жакшыртуу боюнча гигиеналык иш-чараларды билүү.</p> <p>- Кызмат жана турмуш шарттарын коргоочу жана жакшыртуучу иш-чараларды билүү.</p> <p>-Балдардын жана өспүрүмдөрдүн ден-соолугун коргоо үчүн иш-чараларды уюштурууну билүү.</p> <p>- Рационалдуу тамактануунун негиздерин билүү;</p> <p>Жасай алат:</p> <p>- пациенттеринин оорусуна себеп болуучу айлана-чөйрөнүн санитардык</p>

	<p>талаптарга туура келбеген шарттарын жакшыртуу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ооруну алдын алуучу кеңештерди, көрсөтмөлөрдү дайындоо; - оорулууга тийиштүү гигиеналык күн тартибин түзүүнү; <p>Көндүмгөзбөлөгү:</p> <ul style="list-style-type: none"> - абанын физикалык жана химиялык курамын аныктоо жана баалоо; - суунун органолептикалык касиеттерин аныктоо; - табийгый жана жасалма жарыктын деңгээлин аныктоону. - алдын алуучу жана диеталык рациондорду баалоо жана түзөө; - аудитория алдында чыгып сүйлөө үчүн план-лекция түүзүү;
Дисциплинанын мазмуну	<p>Гигиенанын предмети жана тапшырмалары. Атмосфералык абанын гигиенасы. Суунун жана топурактын гигиеналык жана экологиялык мааниси. Тамак-аш гигиенасы. Эмгектенүүнүн гигиенасы. Саламаттыкты сактоо мекемелеринин гигиенасы. Турак жайдын гигиеналык жана экологиялык маселелери. Балдардын жана өспүрүмдөрдүн гигиенасы. Санитардык агартуу. каада-салт, акын, жазуучулардын материалдары, ишкагаздарынынүлгүлөрү камтылган.</p>
Окуунун түрү	Лекция, практикалык
Аралык аттестациянын формасы	Модуль, сынак

060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» адистигине “Клинико-диагностикалык лабораториядагы жумуштун коопсуздугу” дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Дисциплинаны окутуунун максаты	<p>Медициналык колледжде “Клинико-диагностикалык лабораториядагы жумуштун коопсуздугу” сабагытөмөнкүдөй максатта окутулат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Айлана чөйрөнүн факторлоруну надамден-соолугунатийгизгентаасирин жана аларды коргоо, жакшыртуу боюнча гигиеналык иш-чараларды билүү; • жашоо жана эмгек шарттарыны надамдын ден соолугунатийгизгентаасирин окутуу; • ооруларды алдын алуу; • калкты гигиенага тарбиялоо; • жашоо үчүн оптималдуу шарттарды түзүү • ден - соолукту сактоо жана өмүрдү узартуу.
Дисциплинанын окуу пландагы орду	Окуу дисциплинасы тандоо курсу циклиндин билим берүү системасынын базасындагы бөлүгү
Калыптандыруучу компетенциялар	ОЖ5=КК3, КК-8, КК-6.
Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болушат	<p>Билиш керек: “</p> <ul style="list-style-type: none"> - Коопсуздук эрежелерин сактоо боюнча лаборатория кызматкерлеринин милдеттери жана жоопкерчилиги. - Иштин коопсуз ыкмалары жана ыкмалары жөнүндө кыскача маалымат. - Лабораториялык жабдуулар жана электр приборлору менен иштөөдө

	<p>коопсуздук талаптары. Жасай алат: -Тез күйүүчү жана жарылуучу заттар, күйүүчү суюктуктар менен иштөөдө коопсуздук эрежелерин. -Өрт коопсуздугунун чаралары. -Кырсык болгон учурда биринчи жардам көрсөтүү. Кошумчээболот: - Химиялык факторлордун таасиринин алдын алуу боюнча жалпы коопсуздук талаптарына.</p>
Дисциплинанын мазмуну	<p>Коопсуздук эрежелерин сактоо боюнча лаборатория кызматкерлеринин милдеттери жана жоопкерчилиги. Иштин коопсуз ыкмалары жана ыкмалары жөнүндө кыскача маалымат. Лабораториялык жабдуулар жана электр приборлору менен иштөөдө коопсуздук талаптары. Кислота, щелоч жана кысылган газ баллондору менен иштөөдө коопсуздук эрежелери. Химиялык факторлордун таасиринин алдын алуу боюнча жалпы коопсуздук талаптары. Тез күйүүчү жана жарылуучу заттар, күйүүчү суюктуктар менен иштөөдө коопсуздук эрежелери. Өрт коопсуздугунун чаралары. Кырсык болгон учурда биринчи жардам көрсөтүү.</p>
Окуунун түрү	Лекция, практикалык
Аралык аттестациянын формасы	Модуль, сынак

ж.б. предметтер

5.5. Вариативдүү бөлүк

5.6. Дене тарбия

5.7. Өндүрүштүк практика:

1-2-3-4-курстар үчүн. Тиркеме №7

6. РЕСУРСУК КАМСЫЗДОО

6.1. Негизги билим берүү программасынын (НКББП) кадрлар менен камсыздалышы

060110– «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги боюнча бүтүрүүчүлөрдү даярдоодо, негизги билим берүү программаларын ишке ашыруу үчүн, негизги билимге ээ болгон, окутулуп жаткан дисциплинага квалификациясы дал келген, ошондой эле кесиптик багытта системалуу түрдө окуу – усулдук жана илимий - изилдөө ишмердүүлүгү менен алектенген, илимий - педагогикалык кадрлар менен камсыздоо.

Студенттерге кесиптик билим берүүнүн сапатын жакшыртуу максатында ОшМУнун медициналык колледжинин профессордук – педагогикалык курамынын квалификациясын жогорулатуу, ишмердүүлүктүн маанилүү бөлүгүн түзөт.

Шарттуу түрдө ар бир окутуучу 3 – 5 жыл аралыгында өз квалификациясын жогорулатып турууга милдеттүү.

060110– «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги багытында негизги билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн окутуучулар квалификациясын педагогика жана тийиштүү (атайын) дисциплиналар боюнча профилдүү медициналык мекемелерде жана ОшМУ нун квалификациясын жогорулатуу институтунда өтүшөт.

Окуу жайдын кадрдык потенциалын жогорулатуу боюнча натыйжалуу иш чаралардын уюштурулушу, окутуучулук курамдын кыска убакыт аралыгында медициналык окуу жайларда окутуунун өзгөчөлүктөрүн кабыл алууга (камтууга) мүмкүнчүлүктөр түзүлүп, анын натыйжасында ОшМУнун айрым (тийиштүү) дисциплиналар боюнча окутуу процесси учурунда, окутуунун инновациялык технологияларын жайылтуу жакшы жолго коюлгандыгын көрүүгө болот

6.2. Негизги билим берүү программасын (НКББП) окуу-усулдук жана маалыматтык камсыздоо

Мамлекеттик билим берүү стандартында белгиленгендей, негизги билим берүү программасы бардык дисциплиналар боюнча тийиштүү болгон окуу – усулдук иш кагаздарынын негизинде камсыздалат.

Ар бир дисциплина боюнча окуу усулдук комплекс ОшМУнун сайтына жайгаштырылган. Окутулуп жаткан дисциплиналар боюнча ар бир студентке электрондук китепкана системасына кирүүгө мүмкүнчүлүк түзүлгөн.

Китепкана фондду бардык окутулуп жаткан дисциплиналар боюнча акыркы 10 жыл аралыгында басмадан чыккан жана электрондук (негизги дисциплиналар болгон – гуманитардык, социалдык, экономикалык циклдар үчүн акыркы 5 жыл аралыгында) 15 даанадан кем эмес эсебинде адабияттар менен толукталган.

Кошумча адабияттар фондду, окуу адабияттарынан сырткары расмий библиографиялык – маалыматтык жана мезгилдүү басылмаларды өзүнө камтыйт

Төмөнкүдөй жергиликтүү жана чет өлкөлүк журналдардын аталышынын тизмесинен турган: «Здравоохранение Кыргызстана», «ОшМУнун жарчысы», «Физиология жана адам» аталыштагы китепкана фондду менен студенттерди камсыз кыла алат.

Студенттер үчүн жергиликтүү жана чет- өлкөлүк окуу жайлары ортосунда өз учурунда керек болгон маалымат менен алмашууга, маалымат берүүгө мүмкүнчүлүктөр түзүлүп, маалымдама - маалымат системасы менен камсыз болгон

- КР нын билим берүү жана илим министирлигинин жана КР нын саламаттыкты сактоо министирлигинин маалымат жана маалымдоо материалдары

- Кыргыз Республикасынын өкмөтүнө караштуу интеллектуалдык менчик жана инновациялар мамлекеттик кызматынын маалымат издөө системасы

-Электрондук компоненттер боюнча маалымат базасы (медициналык пайдалуу маалымат издөө системасы – MedExplorer, MedHunt, PubMed, Medline ж.б)

6.3. Негизги билим берүү программасын ишке ашырууда материалдык техникалык база менен камсыздалышы

ОшМУ кесипке даярдоодо (НКББП ынын окуу планында каралган лабораториялык, практикалык, клиникалык окутуу процессин жана студенттердин илимий иштерин жүргүзүүгө) сапаттардык жана коопсуздук эрежелеринин талабына жооп берген тийиштүү материалдык техникалык база менен камсыз болгон.

6.4. Негизги билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн болгон каржылоо

ОшМУнун окумуштуулар кеңеши, аталган программанын бюджетинин, негизги параметрлерин карап, талкуулап бекитет. Негизги кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруу үчүн каржылоо жогорку окуу жайларды каржылоо боюнча бекитилген каржылоо – нормативдик актылардын негизинде иш жүзүнө ашырылат. Кошумча кызыктуу акы фондду ОшМУнун кызматкерлеринин эмгек акы фондунун алкагында, колдонуудагы мыйзамда белгиленген тартипте түзүлөт.

7. БУТУРУУЧУЛӨРДҮН ЖАЛПЫ МАДАНИЙ КОМПЕТЕНЦИЯЛАРЫНЫН ӨНҮГҮҮСҮН КАМСЫЗДООЧУ КОЖДЫН СОЦИАЛДЫК-МАДАНИЙ ЧӨЙРӨСҮНҮН МҮНӨЗДӨМӨСҮ

7.1. Студенттик өз алдынча башкаруу органдары, профкомдор

ОшМУнун жаштар комитети университеттин жана факультеттин өз алдынча башкаруу системасынын негизги бөлүгү болуп эсептелинет. Анын түзүмүнө факультеттердеги жаштар комитети жана окуу процессинен тышкары тарбиялык иштерди уюштуруу менен алектенген студенттик жатаканадагы кеңештер кирет.

7.2. Спорттук-ден соолукту чыңдоочу иш-чаралар

ОшМУда студенттер үчүн ар кандай спорттук секциялар уюштурулуп жыл сайын 1000 ден ашуун студенттин катышуусунда спорттун түрлөрү боюнча спартакиада өткөрүлөт. Студенттик жатаканаларда «Сергек жашоо образы» тууралуу лекциялар окулуп, тийиштүү адистердин катышуусу менен диспуттар өткөрүлөп турат. Көгүлтүр Ысык – Көлдүн жээгинде ОшМУнун ден-соолукту чыңдоо үчүн жайкы лагерь кызмат көрсөтүп, жыл сайын 500дөн ашык студент эс алууга мүмкүнчүлүгү бар.

Окууда, коомдук, тарбиялык жана илимий иштерде оздорунун активдүүлүктөрүн көрсөткөндүүчү кызыктыруучу (стимул берүү максатында) студенттерге сыйлыктар, гранттар жана стипендия каралган

Бутуручулор мевен жолугушуу иш-чарасы.

7.3. Кесип аркылуу тарбиялоо

ОшМУнун медициналык колледжинин тарбия ишмердүүлүгү, окуу жайдын төмөнкү укуктук-нормативдик иш кагаздары аркылуу жөнгө салынган:

- «ОшМУнун тарбиялык иштери боюнча концепция», «Тарбиялык иштер боюнча декандын орун басары жөнүндө жобо», «ОшМУдагы студенттик тайпалардын кураторлору жөнүндө жобо», «Тайпа кураторлору үчүн нускама», Тайпалар арасында өткөрүлүүчү тарбиялык иштердин иш – планы, ОшМУнун жаштар уюму жөнүндө жобо, ОшМУнун акыйкатчысы жөнүндө жобо, ОшМУнун жатаканалары жөнүндө жобо, ОшМУда жыл сайын өткөрүлүп туруучу тарбиялык иштер боюнча иш – план, ОшМУнун факультеттеринде жана колледждерде өтүлүүчү тарбиялык иштердин жыйынтыгын баалоо боюнча атайын критерий. «ОшМУнун идеалдуу түгөйү» конкурсунун жобосу. «ОшМУнун мырзасы» конкурсунун жобосу.

«ОшМУнун периси» конкурсунун жобосу. «ОшМУнун мырзасы» конкурсунун жобосу. «ОшМУнун стилдүү студенти» конкурсунун жобосу.

«ОшМУнун факультеттер аралык студенттик шайыр – тапкычтар клубунун (ШТК, КВН)» конкурсунун жобосу. «ОшМУнун жазы» конкурсунун жобосу. «ОшМУнун эгиздери» конкурсунун жобосу. ОшМУнун дебат клубдар арасында өтүлүүчү мелдештин программасы. ОшМУнун интеллектуалдык РЕЙН РИНГ” билимдүүлөр таймашы.

Ата-энелерге сыйлык тапшыруу аземи.

ОшМУнун окутуучулары жана студенттери арасында өтүлүүчү улуттук, спорттук оюндарынын жобосу. ОшМУнун “Эң жакшы тарбия иштерин жүргүзгөн декандын орун басары» конкурсунун жобосу.

ОшМУнун “Эң мыкты жаштар комитети» конкурсунун жобосу. ОшМУнун “Жылдын куратору» конкурсунун жобосу. ОшМУнун «Эң мыкты студенттик тайпа» конкурсунун жобосу. ОшМУнун «Эң мыкты студент» конкурсунун жобосу.

Тарбиялык ишмердүүлүктө коомдук – маданий чөйрөнү калыптандыруу үчүн ОшМУнун тарбиялык иштери боюнча департаменти, факультеттин теориялык,

клиникалык кафедралары жана ОшМУнун гуманитардык кафедралары, университеттин тарых музейи, ОшМУнун көп нускалуу «Нур» гезити, китепкана комплекси, деканат жана тайпа кураторлору, студенттик коомдук уюмдар (жаштар комитети, студенттик профсоюз уюму, акыйкатчы, спорт клубдары) катыша алышат. Мындай иш чара жалпы – маданий, жеке жана коомдук компетенттүүлүктүн өнүгүүсүн камсыздайт.

Улуу Ата-Мекендик согуш күнүнө карата өткөрүлүп туруучу иш – чаралар, конференциялар студенттерге жарандык, патриоттук, руханий, моралдык жактан тарбия берүүнү камсыздайт. Ошондой эле ОшМУ ар дайым Улуу Ата-Мекендик, Афган согушунун жана Баткен окуясынын ардагерлерине арналган «Өз кесибин менен сыймыктан», «Медайымдардын этикасы» сыяктуу тематикалык кечелерди, көргөзмөлөрдү өткөрүү менен бирге, студенттер менен ардагерлер жолугушуусун уюштуруп келет. Студенттердин күчү менен фото көргөзмөлөр уюштурулуп, даталуу күндөргө карата адабий кечелер өткөрүлүп турат.

Сурот. Студенттердин ата-энелери менен жолугушуу.

7.4. Жатаканада иштөө

Медициналык колледжге алыскы областардан келген жана аз камсыз болгон үй-бүлөөдөгү студенттер жатакана менен камсыз болушат. Жатаканадагы студенттер үчүн кураторлор тарабынан кээт уюштурулган. Ай сайын түзүлгөн график боюнча ишке ашырылып турат.

7.5. Социалдык жардамдын чаралары

Окуу жайда психологиялык социалдык жактан коргоого муктаж студенттерге, студенттик үй бүлөлөргө социалдык-педагогикалык, психологиялык жардам көрсөтүп туруу системасы колго алынып өнүгүү жолунда. Бардык социалдык коргоого муктаж студенттер КРнын тийиштүү мыйзамдарында белгиленген эрежеге ылайык жатакана менен камсыз болушат. Ошондой эле 30 пайыз контракт төлөмүнөн бошотулат.

8. СТУДЕНТТЕРДИН ӨЗДӨШТҮРҮҮ САПАТЫН БААЛОО СИСТЕМАСЫН ЧЕНЕМДИК-МЕТОДИКАЛЫК КАМСЫЗДОО

8.1. Окуудагы жетишкендиктерине учурдагы көзөмөл жана арадагы аттестация

8.2. Окуудагы жетишкендиктерине учурдагы көзөмөл жана арадагы аттестацияны өткөрүү үчүн баалоо каражаттарынын фонддору

8.3. Бүтүрүүчүлөрдүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы

8.4. ЖМА өткөрүүнүн программасы, формасы жана тартиби чаралары

8.1. Окуудагы жетишкендиктерине учурдагы көзөмөл жана арадагы аттестация

ОшМУ адистерди даярдоонун сапатын, төмөнкү багыттагы иш чараларды ишке ашыруу менен камсыздайт

- Сапаттуу билим берүү процессинин жалпы жетекчилик системасын түзүү
- Иш берүүчүлөрдүү тартуу менен бирге бүтүрүүчүлөрдү даярдоо сапатынын бирдиктүү талаптарын иштеп чыгуу
- Дисциплиналар боюнча жумушчу программаларды даярдоо жана аларга карата болгон сын пикирлерге мониторинг жүргүзүү
- Студенттердин билим деңгээлин, көндүмдөрүн жана бүтүрүүчүлөрдүн компетенцияларды өздөштүрүүсүнүн баалоо технологиясын түзүү жана жакшыртуу
- Окутуучулук курамдын кесипкөйлүгүн жана компетенттүүлүгүн камсыздоо
- Белгиленген критерийлердин негизинде ишмердүүлүктү баалоо жана окуу процессинин сапаттык көрсөткүчүн башка медициналык окуу мекемелери (иш берүүчүлөрдүн окулдорун тартуу менен бирге) менен салыштыруу максатында үзгүлтүксүз ички аудит жүргүзүп туруу
- Жүрүзүлүп жаткан ишмердүүлүк боюнча жаңылыктарды, өткөрүлгөн иш чаралардын жыйынтыгы, пландары тууралуу ОшМУнун электрондук

каражаты жана жалпы маалымат каражаттары (СМИ) аркылуу коомчулукка кабарлап туруу

Студенттердин жетишүүсү боюнча учурдагы текшерүүнүн жана 060110 лаборатордук дарт аныктоо адистиги багытындагы студенттердин аралык сынагы боюнча ченемдик – усулдук жактан камсыздалышы (жалпы медицина GM) ЖОЖдор тууралуу типүү жобого ылайык ишке ашат.

Студенттердин жетишүүсү боюнча учурдагы текшерүү жана аралык сынакты өткөрүү боюнча жобо ОшМУнун Уставында каралган тартипте ОшМУнун Окумуштуулар Кеңешинде бекитилет.

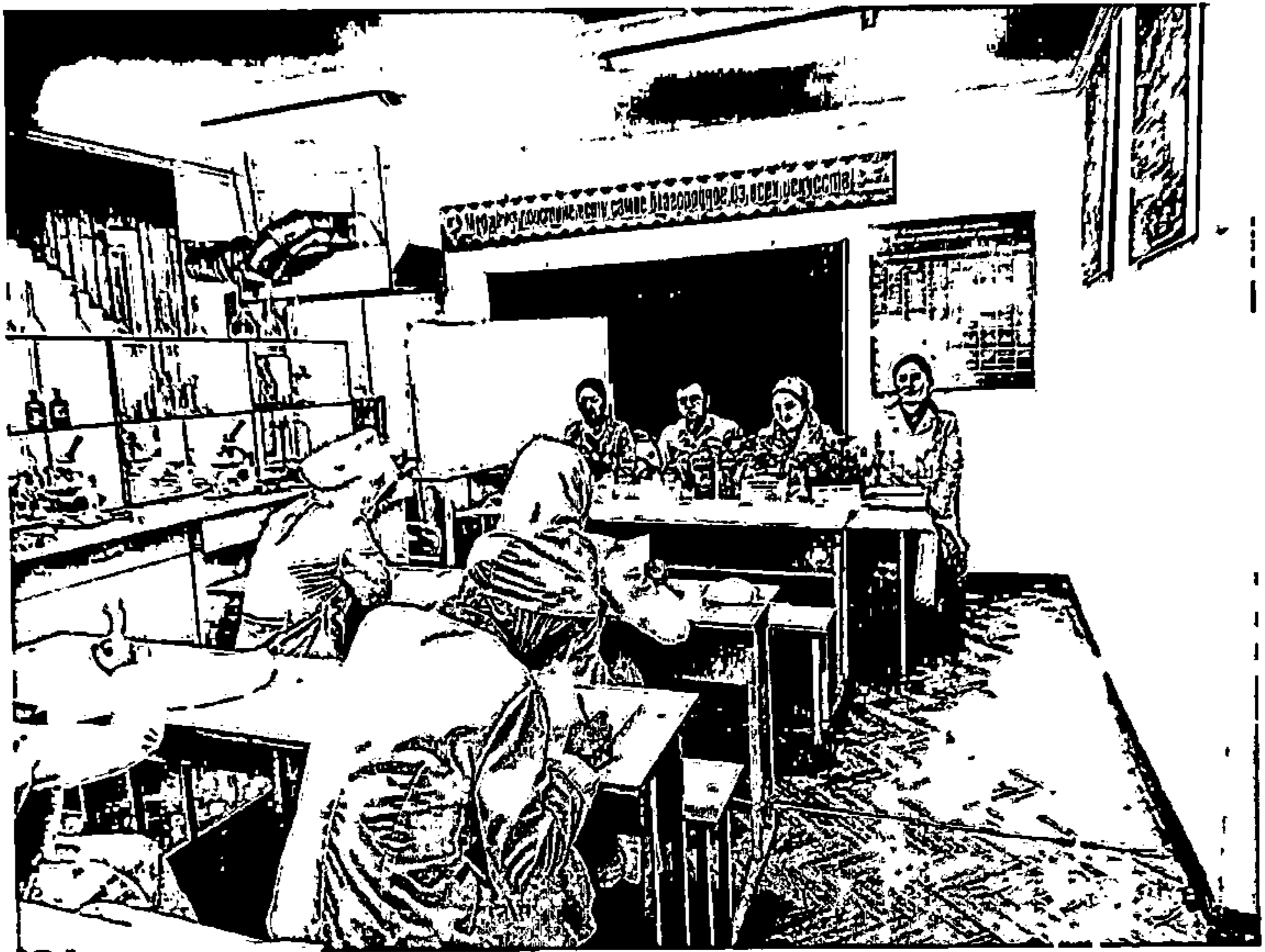
8.2. Окуудагы жетишкендиктерине учурдагы көзөмөл жана арадагы аттестацияны өткөрүү үчүн баалоо каражаттарынын фонддору

Мамлекеттик билим стандартынын талаптарына ылайык студенттерди аттестациялоо үчүн ОшМУ да студенттердин жетишүүсү боюнча учурдагы текшерүү жана аралык сынакты жүргүзүү үчүн, баалоо каражаттар фондду бекитилген. Алар өзүнө тесттерди, сынактык суроолорду, компьютердик интерактивдүү программаларды, студенттердин өз алдынча иштеринин темаларын, реферат боюнча темалардын болжолдуу тизмесин жана студенттердин компетенцияны калыптандыруудаңгээлин баалоого болгон текшерүүнүн түрлөрү. ОшМУнун клиникалык кафедраларында студенттердин жетишүүсү боюнча учурдагы текшерүү жана аралык сынакты жүргүзүү үчүн жетиштүү шарттар түзүлгөн.

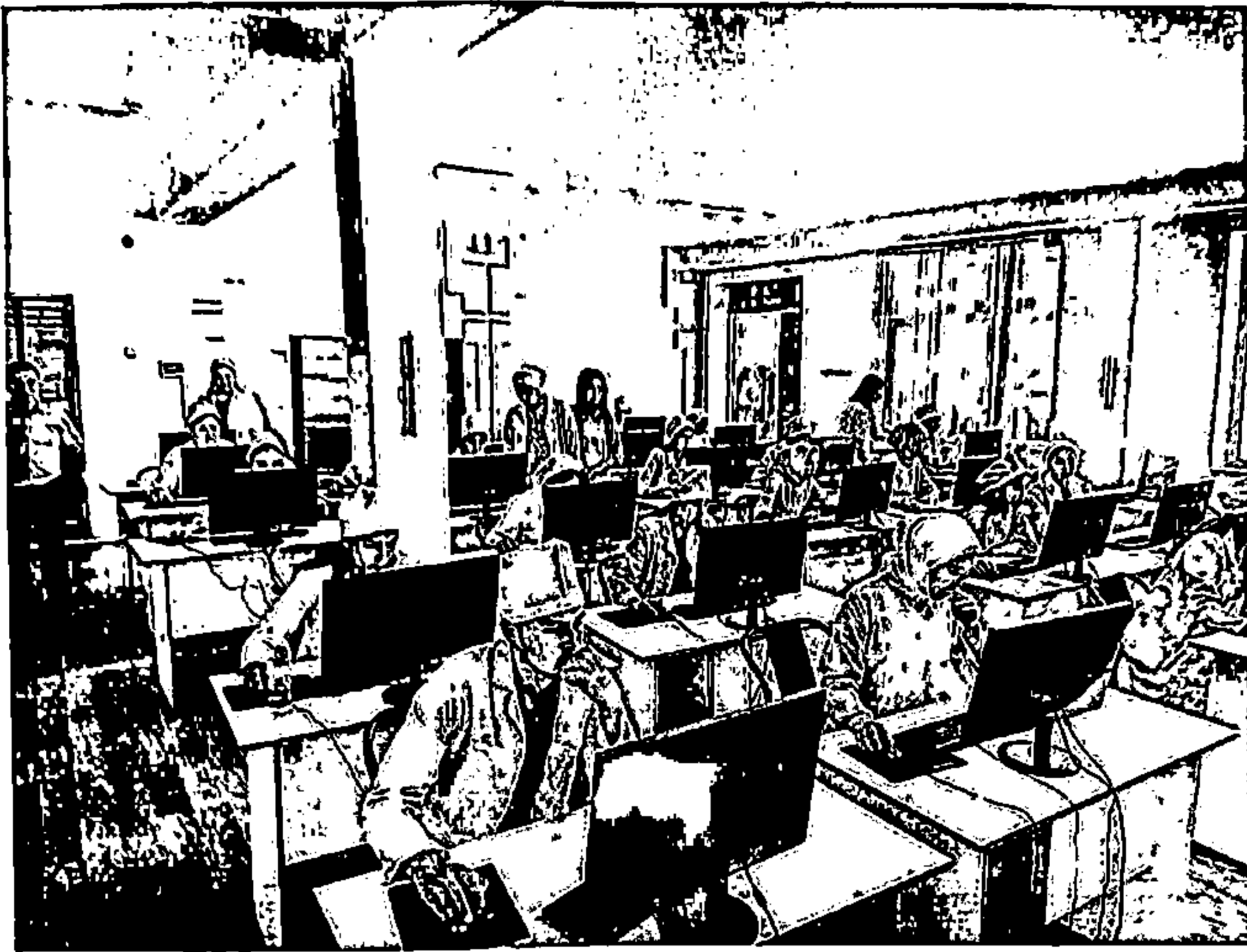
8.3. Бүтүрүүчүлөрдүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы

Дисциплиналар аралык мамлекеттик сынакты өткөрүүнүн программасы, формасы жана шарттары ОшМУнун медициналык колледжинин педагогикалык кеңешинде

060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги боюнча факультеттин окуу-усулдук кеңешинин сунушу менен бекитилет.

Мамлекеттик сынак тапшыруу учуру.

8.4. ЖМА өткөрүүнүн программасы, формасы жана тартиби чаралары

Мамлекеттик сынакты өткөрүүнүн программасы, формасы жана шарттары тууралуу студенттерге 6 айдан кем эмес убакыт аралыгында маалымдальшы керек.

Сынактарга даярдык көрүү үчүн студенттерге тийиштүү шарттар түзүлүп, дисциплиналар боюнча консультациялар өткөрүлөт. Студенттерди мамлекеттик сынактарга даярдоо максатында берүүчү кафедралар предметтер боюнча обзордук лекцияларды уюштурушат. Ошондой эле практикалык сааттарда кырдаалдык маселелердин, ар кандай тест түрүндөгү тапшырмалардын үстүндө иштөө, сынактарга даярдык көрүүгө көмөкчү болот.

Мамлекеттик сынакты мамлекеттик сынак комиссиясы өткөрөт.

Мамлекеттик сынак комиссиясынын негизги аткаруучу милдеттери болуп төмөнкүлөр эсептелинет:

- бүтүрүүчүлөрүн даярдыгынын бимлим берүү стандартына дал келүүсүн аныктоо

- мамлекеттик сынактын жыйынтыгы менен бүтүрүүчүгө тийиштүү кваликация ыйгаруу жана КР нын билим берүү жана илим министирлиги тарабынан белгиленген билими жана квалификациясы тууралуу документтин үлгүсүн тапшыруу

- мамлекеттик сынак комиссиясынын ишинин жыйынтыгынын негизинде адистерди даярдоодо окутууну жакшыртуу тууралуу сунуштарды иштеп чыгуу

Мамлекеттик сынактарды өткөрүүнүн формалары

ОшМУнун эл аралык медициналык факультетинин 060110“Лаборатордук дарт аныктоо” (жалпы медицина) адистиги боюнча бүтүрүүчүлөрдүн мамлекеттик сынактары 2 (эки) этап менен өткөрүлөт

- бүтүрүүчүлөрдүн теориялык даярдыгын тестирлөө аркылуу текшерүү
- тренажер, фантом, муляж, аппаратура жана инструменттер менен бейтапты кароого болгон көндүмдөрүн практикалык жүзүндө колдонууну өздөштүрүү деңгээлин текшерүү.
- баарлашуу учурунда кесипке байланышкан конкреттүү маселелерди чече билүүсүнө баа берүү.

Мамлекеттик сынакты өткөрүүнүн процедурасы

Мамлекеттик сынактарды өткөрүү этаптарынын ырааттуулугу жана тартиби ОшМУ нун ректорунун буйругунун негизинде бекитилет.

Мамлекеттик сынактын биринчи этабы – компьютердик тестирлөө (2саат аралыгында). Дисциплиналар боюнча 200 суроону камтыган, бир канча варианттан турган (алардын ичинен бир суроо туура) тестик тапшырмалар. Туура жооптордун саны бүтүрүүчүлөрдүн билимин баалоо критерийи болуп эсептелинет.

Экинчи этап, олуттуу кесиптик маселелерди чече билүүсүнө баа берүүгө жана оозеки – сынак формасына багытталган. Бүтүрүүчүгө терапия, хирургия, педиатрия, акушердик иши жана гинекология дисциплиналары боюнча бейтаптын абалы жана оорулар тууралуу, кырдаалдык маселелердин үстүндө иштөө боюнча тапшырмалар берилет. Бүтүрүүчүлөрдүн билимин 4 киши ден турган сынак комиссиясы МАК тын төрагасынын катышуусунда баалайт.

Тестирлөө жана сынактын практикалык бөлүгү бүтүрүүчүнү мамлекеттик сынактардын кийинки этаптарына киргизүүгө негиз болот.

9. СТУДЕНТТЕРДИ ДАЯРДОО САПАТЫН КАМСЫЗДООЧУ БАШКА ЧЕНЕМДИК-МЕТОДИКАЛЫК ДОКУМЕНТТЕР ЖАНА МАТЕРИАЛДАР

9.1. Билим берүүнүн сапатын баалоонун ички механизмдери

9.2. Билим берүүнүн сапатын баалоонун сырткы механизмдери

Башкаруунун сапаттын көзөмөлдөө жана негизги тышкы иш кагаздары

- Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” мыйзамы (акыркы өзгөрүүлөрү менен)
- Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн “Улуттук аккредитациялык кеңеши” жөнүндө жобосу жана Токтому.

- Көз карандысыз аккредитациялык агенттиктер боюнча критерийлер “EdNet» ж.б.
- НББП сын ишке ашыруунун сапатына тышкы баа берүүнүн системасы (иш берүүчүлөрдүн, бүтүрүүчүлөрдүн жана башка окуу процесинге тиешеси бар субъектилердин пикирин эске алуу жана аны талдоо)
- Башкаруунун сапатты көзөмөлдөө жана негизги ички иш кагаздары
  - ОшМУнун миссиясы;
  - Сапаттуу билим берүү тармагы боюнча ОшМУнун саясаты;
  - Сапаттуу билим берүү боюнча жыл сайын түзүлүүчү максаттар;
  - ОшМУнун өнүктүрүү концепциясы жана стратегиялык программалардын жыйнагы;
  - ОшМУнун ректорунун кайрылуусу (жыл сайын);
  - Сапат боюнча жыл сайын түзүлүүчү иш план;
- 9.1. Билим берүүнүн сапатын баалоонун ички механизми.

Билим берүүнүн сапатын баалоонун ички механизми
1.Окуу дисциплиналары боюнча учурдагы жана аралык сынактардын негизинде бүтүрүүчүлөрдүн билимине баа берүү
2.Бүтүрүүчүлөрдү даярдоодо алардын билим сапатына жүргүзүлгөн мониторинг <ul style="list-style-type: none"> - маалыматтык камсыздоо - жетекчилик чечимдерди кабыл алуу системасынын маалымат менен камсыз болушу жана анын аткарылышына болгон кызымал - баалоо каражаттарын түзүү жана жакшыртуу - бүтүрүүчүлөрдүн пикирлери жана иш берүүчүлөрдүн талаптары боюнча бирдиктүү маалымат базасын түзүү.
3.Окутуунун жана окутуучулук курамдын сапатын баалоо жана кызматкерлерди мотивациялоо
4.Колледждин окуу-усулдук жана илимий ишмердүүлүгү боюнча жыл сайын отчет түзүү
5.Студенттерге, ата-энелерге, кызматкерлерине жана иш берүүчүлөргө мониторинг жүргүзүү
6. Ички аудит
7.Окуу процессин уюштуруу боюнча жобону иш жүзүнө ашыруу жана студенттердин жетишүүсүн көзөмөлдөө системасы

9.2. Билим берүүнүн сапатын баалоонун тышкы механизми.

9.2. Билим берүүнүн сапатын баалоонун сырткы механизми

1. Билим берүү кызматынын сапатын укуктук жактан жөнгө салуу, окуу жайдын мамлекеттик (көз карандысыз) аккредитациядан өтүүсүнүн жыйынтыгын талдоо

2. Тышкы аудиттер (текшерүү)

3. Мамлекеттик жана аттестациялык комиссияларынын төрагаларынын эсеп кысабы

4. Окуу жайдын бүтүрүүчүлөрүнүн ишке жайгашуусу боюнча маалымат топтоо жана аны талдоо

5. Ташкы уюмдардын пикирлерин топтоо жана талдоо (анкетирлөө)

6. Студенттердин жаал сапаны өтүүчү эл аралык кесиптик билим берүү боюнча долбоорлорго катышуусу

7. Студенттердин эл аралык жана республикалык олимпиадаларга катышуусу

10. НКББП ТОЛУГУ МЕНЕН ЖАНА АНЫ ТҮЗГӨН ДОКУМЕНТТЕРДИ УЛАМ ЖАҢЫЛООНУ УЮШТУРУУ БОЮНЧА РЕГЛАМЕНТ

**10. НКББП нын мезгилдүү жаңыланып туруусун уюштуруунун эрежелери
жана ага тийиштүү болгон иш кагаздары**

Мамлекеттик билим берүү стандартынын талабына ылайык 060110 «Лаборатордук даяр аныктоо» адистиги боюнча негизги билим берүү программасын иштеп чыгуучулар тарабынан маалымал менен жаңыланып турат. Жылына бир жолу бүтүрүүчү кафедралар НКББПсы боюнча төмөнкү критерийлерге таянып талдоо жүргүзүп турууга милдеттүү.

- Окутууда колдонулуп жаткан дисциплиналар боюнча окуу-усулдук материалдарды, илимдин өнүгүүсү карата жана тийиштүү мыйзамдарга киргизилген өзгөртүүлөрдү эске алуу менен, актуалдуулугуна баа берүү ошондой эле аларды практика жүзүндө жайылтууга болгон жаңыча мамиле.

- Студенттердин тандоо курстары боюнча дисциплиналарды окуу активдүүлүгүнө болгон баа.

- Бүтүрүүчү цикл өзүн-өзү текшерүүдө иш берүүчүлөрдүн өкүлдөрүн тартуу керек.

- өзүн-өзү текшерүүнү өткөрүү жана анын жыйынтыгы бүтүрүүчү циклдынотурумунда бекитилип, отчет түзүлөт. Отчетто НКББПна өзгөртүүлөрдүү киргизүү боюнча, текшерүүгө тартылган иш берүүчүлөрдүн өкүлдөрү менен макулдашылган сунуштар камтылышы керек. НКББП на сунушталган пикирлер төмөнкүлөрдү өзүнө камтышы керек

- дисциплиналардын жумушчу программаларына киргизилген өзгөртүүлөрдүн тизмеси

- практика боюнча программага киргизилген өзгөртүүлөрдүн тизмеси

- мамлекеттик сынак боюнча программага киргизилген өзгөртүүлөр

- тандоо курсу боюнча дисциплиналардын тизмесине киргизилген өзгөртүүлөр

- вариативдүү дисциплиналарга киргизилген өзгөртүүлөр

- өзүн-өзү текшерүүнү өткөрүү жана анын жыйынтыгы боюнча отчет, бүтүрүүчү циклынын отурумунда, медицина колледждин Окуу-усулдук Кеңешинде (ОУК) каралып кошумча сын пикирлер жок болсо ОУК тун отурумунда бекитилет.

Эгерде текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча сын пикирлер катталса отчет ондоого (кемчиликтерин ондоого) кайра иштеп чыгууга кайтарылат.

Өзүн өзү текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча билдирүүнү колледждин окуу усулдук кеңеши өз отурумунда (ОУК) бекиткенден кийин 2 апта аралыгында (бекиткен күндүн баштап) окуу маалымат департаментине жөнөтүлөт (УИД – ОМД).

Окуу маалымат департаменти университеттин окуу усулдук бирикмесинин мүчөлөрүнүн ичинен рецензент кылып бирөөнү көрсөтөт. 10 жумушчу күн ичинде рецензент рецензиясын даярдап окуу усулдук бирикмесине тапшырат

Университеттин окуу усулдук бирикмесинин отурумунда өткөрүлгөн текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча колледждин директордун доклады жана рецензенттин сын пикири угулат. Негизги билим берүү программасына өзгөртүүлөрдү киргизүү боюнча текшерүүнүн жыйынтыгына сын пикирлерди эске алуу менен отурумда бекитилет. Негизги билим берүү программасына тийиштүү өзгөртүүлөрдү киргизүү маселеси ОшМУнун окумуштуулар Кеңешинин компетенциясына киргендиктен, НКББП на өзгөртүүлөрдү киргизүү ОшМУнун Окумуштуулар Кеңешинин отурумунда бекитилет. Отурумда бекитилгенден кийин маалымат ОшМУнун расмий сайтына жайгаштырылат.

Тышкы изилдөөнү (эспертиза) уюштуруу тийиштүү негизги билим берүү программасын ишке ашыруучу колледждин деканына жүктөлөт. Жүргүзүлгөн тышкы изилдөөнүн жыйынтыгы боюнча бекитилген эреженин талаптарына ылайык НКББП на өзгөртүүлөр киргизилет.

11. НКББП ИШТЕП ЧЫГУУЧУЛАРЫНЫН, ЭКСПЕРТТЕРИНИН ТИЗМЕСИ

НКББПнын түзүүчүлөр:

1. Орозалиев Н.Б. –Лаборатордук дарт аныктоо адистиги боюнча НКББПнын башчысы

Мүчөлөр:

№	Аты-жөнү	Ээлеген кызматы
1	Жакиева Венера	“Жалпы медициналык дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиясынын окутуучусу, НКББП башчысы
2	Орозалиев Нургазы	“Жалпы медициналык дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиясынын ага окутуучусу
3	Ташиев Руслан	ЛБД адистигинин бөлүм башчысы
4	Макамбаева Гулсанам	“Жалпы медициналык дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиясынын окутуучусу
5	Барынбаева Айнура	ОСД предметтик циклдык комиссиясынын башчысы
6	Коновбаев Немат	“Жалпы медициналык дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиясынын окутуучусу

7	Каримова Назира	“Жалпы медициналык дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиясынын окутуучусу
8	Тойчусва А	Кыргыз республикасынын улуттук илимдер академиясынын “Тоо физиологиясы жана медицинасы” институтунун микробиология, вирусология жана иммунология лабораториясынын кызматкери, иш берүүчү;
9	Мурзалнев Омурзак	Областык СЭС тин кызматкери
10	Колдошева Аксамай	Бүтүрүүчү
11	Абидов Фархаджан	Ата-эне

Сырткы эксперттер:

1. Шеранова Бермет.
2. Арстанкулов Талантбек.

ТИРКЕМЕЛЕР.

1. Окуу планы (1-тиркеме)
2. Жумушчу окуу планы (2-тиркеме)
3. Программанын компетенциялар картасы (3-тиркеме)
4. Окуу планындагы базалык дисциплиналардын программасына аннотация
5. (4-тиркеме)
6. КОББ компонентке кирүүчү дисциплиналардын программасынын аннотациясы (5-тиркеме)
7. Практикалардын программасына аннотация (6-тиркеме)

НКББПнын Лабораториялык дарт аныктоо адистигин өздөштүрүүдөгү материалдык техникалык шарттары

060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги боюнча кааналардын, окуу-тренажердук борборлордун БОЛЖОЛДУУ ТИЗМЕСИ

Кааналар:

1. Кыргыз (орус) тили (таблицаалар жана стенддер)
2. Коомдук сабактар (таблицаалар жана стенддер)
3. Чет тили (таблицаалар жана стенддер)
4. Латын тили (таблицаалар жана стенддер)
5. Математика жана информатика (таблицаалар жана стенддер)
6. Кишинин анатомиясы жана физиологиясы жалпы патологиянын негиздери менен (таблицаалар жана стенддер, адамдын скелети жана анын курамдык бөлүктөрү, муляж, фантомдор)
7. Микробиология, вирусология жана иммунологиянын негиздери (таблицаалар жана стенддер, микроскоптор, дары-дармектер)
8. Медициналык генетика (таблицаалар жана стенддер)
9. Жалпы гигиена (таблицаалар жана стенддер, приборлор)
10. Фармакология (плакаттар жана стенддер, дары-дармектер)
11. Медайым ишинин негиздери (плакаттар жана стенддер, бейтапка кам көрүү үчүн керектүү предметтер)
12. Жугуштуу оорулар (плакаттар жана стенддер, муляждар, лабораториялык

аныктоо үчүн керектүү инструменттер)

13. Дерматовенерология (плакаттар жана стенддер)
14. Терапия (таблицаалар жана стенддер)
15. Хирургия(плакаттар жана стенддер, муляждар, фантомдор, көрсөтмө куралдары).
16. Компьютердик каана
17. Интерактивдүү доска жана проектор
18. Машыктыруучу жан ийне саюуучу кааналар ж.б.

Окуу-тренажердук борбор:

Бардык клиникалык адистиктер боюнча:

Кесиптик дисциплиналар үчүн (плакаттар жана стенддер, медициналык иш кагаздар, дарыгерге чейинки жардам көрсөтүү үчүн инструменттер топтому, жөнөкөй физиотерапиялык процедураларды жүргүзүү үчүн шаймандар, медициналык кушетка, лабораториялык изилдөө жүргүзүү үчүн шаймандар).

Спорттук комплекс:

- спорттук зал,
- кенири профилдеги ачык стадион.

Залдар:

- китепкана;
- интернет тамактарына туташтырылган окуу залы;
- электрондук китепкана;
- актылык зал- 1
- медпункт – 1
- ашкана - 2

